

DIAK

Jenny Haikarainen

Krista Koppana

Krista Syysjoki

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatus

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2025

Tehden ja oppien

Materiaalipaketti suomen kielen harjoitteluun maahanmuuttotyöhön

TIIVISTELMÄ

Jenny Haikarainen, Krista Koppana ja Krista Syysjoki
Tehden ja oppien. Materiaalipaketti suomen kielen harjoitteluun maahanmuutto-
työhön
Sivut 34 ja liitteet 1
Kevät, 2025
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK), diakoniatyö ja kirkon varhaiskasvatus

Tämä kehittämispainotteinen opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Keravan seurakunnan kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää toiminnallinen materiaalipaketti seurakunnan maahanmuuttotyöhön maahanmuuttajaäitien ryhmään. Materiaalin on tarkoitus helpottaa ryhmän toiminnan suunnittelua. Tavoitteena opinnäytetyössämme ja kehittämässämme toiminnallisessa materiaalipaketissa on edistää ryhmän osallistujien kotoutumista ja tukea heidän suomen kielen oppimistaan. Materiaalin avulla maahanmuuttotyössä työskentelevät työntekijät voivat kokeilla teemoittain erilaista toiminnallista sisältöä omiin ryhmiinsä. Materiaali on räätälöity maahanmuuttajaäideille ja sen sanasto, ja teemat liittyvät lapsiperhe-elämään ja arkeen.

Keravan seurakunnan maahanmuuttajien kanssa työskentelevällä diakonilla oli toiveena, että materiaalipaketti sisältää helposti käyttöön otettavaa materiaalia erilaisten ja usein osallistujiltaan muuttuvien ryhmien ohjaamiseen. Materiaalipaketin toimivuutta testattiin maahanmuuttajaäitien ryhmässä ja sitä kehitettiin heidän sekä työelämäyhteistyökumppanin antaman palautteen perusteella.

Valmis materiaalipakettimme sisältää seitsemän eri aihealuetta erilaisine tehtävineen. Aiheita ovat arki, koulu ja päiväkotitoiminta, perhe, vuodenajat ja kuukaudet, suomalaiset juhlapyhät, hyvinvointi ja kierrättäminen. Seurakunnan lisäksi materiaalipakettia voivat hyödyntää myös muut maahanmuuttotyön ammattilaiset ja toimijat. Se on sovellettavissa erilaisiin ryhmätoimintoihin, joissa tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja suomen kielen oppimista.

Asiasanat: monikulttuurisuus, monikielisyys, kulttuurisensitiivisyys, kotoutuminen, maahanmuuttajanaiset, maahanmuuttajaäidit

ABSTRACT

Jenny Haikarainen, Krista Koppana and Krista Syysjoki

Doing and learning. A material package for practicing the Finnish language in immigrant work

34 Pages and 1 appendices

Spring 2025

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services, Diaconal Work and Christian Early Childhood Education

This development-focused thesis was made in collaboration with the Kerava parish. The purpose of the thesis was to develop a functional material package for the parish's immigrant work, specifically for a group of immigrant mothers. The material is designed to make the planning of group activities easier. The goal of this thesis and the functional material that was developed was to promote the integration of group participants and support their Finnish language learning. With the help of this material, employees working in immigrant services could try out different thematic activities in their own groups. The vocabulary and themes of the material are tailored to suit immigrant mothers, focusing on topics related to family life and daily routines.

The deacon working with immigrants in Kerava parish expressed a wish for a material package that would be easy to use with different and changing groups. The effectiveness of the package was tested in the immigrant mothers' group and further developed based on feedback from participants and the deacon.

Our finished material package includes seven different thematic areas, each with various exercises. The topics are daily life, school and daycare, family, seasons and months, Finnish holidays, well-being and recycling. In addition to the parish, the material package can also be used by other professionals and actors in the field of immigrant work. It is applied to various group activities that support immigrants' integration and Finnish language learning.

Keywords: multiculturalism, multilingualism, cultural sensitivity, integration, immigrant women, immigrant mothers

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 MONIKULTTUURISUUS- JA KIELISYYS	5
3 KULTTUURISENSITIIVISYYS	8
4 KOTOAUTUMINEN	10
4.1 Kirkon maahanmuuttajatyö ja kotouttamistyö	13
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	15
6 TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANI	16
6.1 Keravan seurakunta	16
6.2 Maahanmuuttotyö Keravan seurakunnassa	17
7 KEHITTÄMISEN MENETELMÄT JA PROSESSI	19
7.1 Ideointi	19
7.2 Suunnittelu	20
7.3 Toteutus ja palautteen hyödyntäminen	22
7.4 Valmis materiaalipaketti	24
8 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	25
9 POHDINTA	26
LÄHTEET	30
LIITE 1. Materiaalipaketti	35

1 JOHDANTO

Maahanmuutto Suomeen alkoi lisääntyä 1990-luvulla ja 2000-luvulla se on jatkanut kasvuaan (Santamäki-Vuori, 2019, s. 3). Ihmisen kotoutumista uuteen maahan edistävät arjen rutiinit ja normaali päivärytmi. Lapsille ja nuorille kotoutumisessa on tärkeää päivähoito, koulunkäynti ja harrastukset. Maahanmuuttajaäidit kotoutuvat Suomeen miehiä ja lapsia hitaammin. Tähän on usein syynä se, että äidit jäävät kotiin ja se johtaa usein puutteelliseen kielitaitoon. Monet maahanmuuttajat pitävät kielen oppimista yhtenä tärkeimpänä asiana kotoutumisessa, mutta kokevat sen vaikeaksi. Kun kielitaito karttuu, uskaltautuu maahanmuuttaja käyttämään enemmän palveluita ja hoitamaan asioita itsenäisemmin. Kielitaito auttaa myös sosiaalisten suhteiden luomisessa kantaväestöön, ja tämä edesauttaa kotoutumista. (Saurama ym., 2020, s. 140–142.)

Kotoutumista tukevat palvelut ja toimenpiteet ovat lakiin kirjattuja kunnallisia peruspalveluita (L 1386/2010 2. luku 6. §). Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan kotoutumislain kokonaisuudistuksen on tarkoitus tehostaa kotoutumista jo heti alkuvaiheen kotoutumispalveluilla sekä myös parantaa muun muassa kotona olevien maahanmuuttajaäitien tavoittamista palveluiden pariin. Palvelut kootaan kunnan kotoutumishjelmaksi, joka sisältää muun muassa palvelutarpeen arvioinnin, kotoutumisen suunnitelman ja yhteiskuntaorientaation. Uudistuksen tarkoituksena on lisätä kotoutumisen tavoitteellisuutta ja vahvistaa työelämään ja koulutukseen ohjautumista. (Valtioneuvosto, 2023.) Maahanmuuttajien vastuu ja veloitteet omasta kotoutumisesta kasvavat uudistuksen myötä (Valtioneuvosto, 2024).

Maahanmuuttajien kotoutumista tukevissa ryhmissä pääsee käyttämään ja oppimaan suomen kieltä sekä samalla mahdollisesti tutustumaan suomalaisiin ihmisiin. Kunnan kotouttavien palveluiden lisäksi seurakunnan on tärkeää osaltaan olla kutsumassa maahanmuuttajia mukaan yhteisöön ja olla avoin eri taustoista tuleville ihmisille. Kotona olevat äidit jäävät helposti yksin, jos he eivät pääse kotoutumiskoulutukseen. Seurakunnan toiminta voi tällöin ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja vahvistaa sosiaalista verkostoa. (Suomen evankelisluterilainen kirkko,

i.a.-c.) Myönteinen, ennakkoluuloton ja kuulumisen tunnetta edistävä ammattilaiskohtaaminen tukee niin yksilön kuin perheidenkin hyvinvointia, vahvistaen samalla kotoutumista (Hiitola & Peltola, 2018, s. 141–143).

Opinnäytetyömme yhteistyötaho on Keravan seurakunta. Opinnäytetyömme on kehittämispainotteinen, ja sen tarkoituksena on tuottaa valmista ohjausmateriaalia Keravan seurakunnan diakoniatyöntekijöille maahanmuuttajataustaisten äitien ryhmään. Materiaalimme tavoite on edistää kotoutumista ja tukea suomen kielen oppimista. Keskitymme ohjausmateriaalia laatiessamme etenkin lapsiperheiden elämäntilanteisiin ja heille hyödyksi olevaan sanastoon, sillä kyseisen ryhmän kävijät ovat enimmäkseen maahanmuuttajaäitejä.

2 MONIKULTTUURISUUS- JA KIELISYYS

Tilastokeskus käyttää maahanmuuttajien määrittelyssä neljää kriteeriä: ulkomaan kansalaiset, ulkomailla syntyneet, vieraskieliset ja ulkomaalaistaustaiset. Määriteltessä ulkomaalaistaustaista henkilöä, otetaan huomioon hänen oma sekä vanhempien syntymämaa. Jos toinen vanhemmista on kantasuomalainen, henkilöä ei luokitella tähän ryhmään. Henkilön äidinkieli määräytyy omalla ilmoituksella väestörekisteriin ja sen voi halutessaan muuttaa. (Helldan ym., 2018, s. 7.)

Olemme rajanneet opinnäytetyömme keskeisiksi käsitteiksi monikielisuuden, monikulttuurisuuden, kulttuurisensitiivisyyden ja kotoutumisen. Hovilan ja Hyvärin (2021, s. 64) mukaan monikielisuuden ymmärtäminen on tärkeä osa monikulttuurista ohjaustyötä, koska se ohjaa yhdenvertaisuuden toteutumiseen ja palveluiden saavutettavuuteen. Yhtä lailla ohjaustilanne vaatii myös kulttuurisensitiivistä sekä -tietoista työtapaa. Kun ohjaustyö on toteutettu hyvin, voi se edistää maahanmuuttajan kotoutumista Suomeen.

Monikulttuurisuus ja monikielisyys ovat termeinä ja käsitteinä sellaisia, joita on yksiselitteisesti hyvin haastavaa määritellä. Määrittelyä vaikeuttaa myös käsitteiden sidonnaisuus toisiinsa (Smolander, 2020, s. 338). Tärkeintä on kuitenkin tietää ja tiedostaa, mistä puhuu ja miksi juuri näitä termejä käytetään (Lasonen ym., 2009, s. 14).

Yksinkertaisesti voidaan määritellä ihmisen olevan monikielinen silloin, kun hänen arjessaan on käytössä tai läsnä kaksi tai useampi kieli (Gyekye & Ruponen, 2022, s. 288). Monikielisyyttä on kuitenkin vaikeaa määritellä yksiselitteisesti, sillä monikielisyyttä voidaan tarkastella erilaisista näkökulmista. Määrittelyyn vaikuttaa muun muassa se, tarkastellaanko asiaa yksilön vai yhteiskunnan näkökulmasta sekä milloin ihmisen kieliäntistuminen on alkanut. (Smolander, 2020, s. 337, 339.)

Monikulttuurisuuttakin voidaan tarkastella erilaisista näkökulmista, jonka vuoksi sen määrittely on haastavaa. Monikulttuurisuutta voidaan tarkastella muun muassa ilmiönä, jolla on poliittisia, sosiaalisia sekä kulttuurisia päämääriä tai yhteiskunnallisena liikkeenä, jonka tavoitteena on kaikkien kulttuurien edustajien kunnioittava ja oikeudenmukainen kohtelu. Monikulttuurinen-termiä on kuitenkin luontevinta käyttää puhuttaessa tilasta tai ihmisryhmästä, jonka jäsenet ovat erilaisista taustoista. (Lasonen ym. 2009, s.10–11.)

Jokaisella ihmisellä on oma kielensä ja kulttuurinsa. Kieli ja kulttuuri kulkevat käsi kädessä. Kieli vaikuttaa kulttuuriin ja heijastaa sitä, mutta myös päinvastoin, kulttuuri vaikuttaa kieleen. Näitä kahta on siis hyvin vaikeaa irrottaa toisistaan. Ihmisen eläessä kahden tai useamman kielen sekä kulttuurin lomassa, täytyy hänen opetella käyttämään kieltä myös kulttuurillisesti asianmukaisesti. (Smolander, 2020, s. 338.) Valtaväestöllä on suuri merkitys siihen, miten maahanmuuttajat alkavat sopeutumaan uuteen kotimaahan. Valtaväestön asenteet kertovat uusille maahan muuttaneille, mikä on kulttuurillisesti sallittua ja mikä taas ei. (Halme & Vataja, 2011, s. 11.)

Lapsille uuteen kotimaahan sopeutuminen voi olla hyvinkin haastavaa, sillä uuden kotimaan kulttuuri ja kieli voivat heikentää lapsen tietoisuutta omasta itsestään. Lapset usein mieltävät identiteettinsä sukupuolensa, perheensä tai päiväkotiryhmänsä kautta, mutta lapsi voi mieltää identiteettinsä myös edustamansa kielen, kulttuurin tai uskonnon mukaisesti. Maahanmuuttajalapsen identiteetti voi vaihtua tilanteen mukaan, sillä tilanne vaikuttaa siihen, mieltääkö lapsi juuri sillä hetkellä olevansa esimerkiksi jonkin kielen tai kulttuurin edustaja vaiko sukupuolensa tai perheensä edustaja. Näin ollen lapsen identiteetti muovautuu koko ajan eikä ole koskaan valmis. Lapselle on tärkeää päästä tilanteisiin, joissa hänen kieltensä sekä kulttuurinsa ovat arvostettuja, unohtamatta kokemusta siitä, että hän on itsekin arvostettu. (Halme & Vataja, 2011, s. 11.)

Valtaosa maailman ihmisistä on kaksi- tai monikielisiä. Maailman globalistumisen myötä myös Suomeen muuttaa ja Suomessa asuu yhä enemmän perheitä, joissa samanaikaisesti puhutaan useampaa kieltä. (Gyekye & Ruponen, 2022, s. 287.) Uuden kotimaan kielipolitiikka vaikuttaa siihen, miten maahanmuuttajien omaan äidinkielen suhtaudutaan. Oman äidinkielen ylläpitäminen on kuitenkin suotavaa, sillä äidinkielen osaamisella on yhteys toisen kielen oppimiseen. (Lasonen ym., 2009, s. 13.)

Tilanteissa, joissa monikulttuurisuus ja monikielisyys ovat läsnä, tärkeää on muistaa, että jokainen on oppija sekä osaamisen kehittäjä. Ihmisiä ei voida yksinkertaisesti vain jakaa kulttuurin ja kielen omaksujiin ja niiden opettajiin, sillä jokainen kulttuurienväläinen tilanne on erilainen. Tämän vuoksi kulttuurienvälisiä tilanteita kohtaavalla on tärkeää olla monenlaista osaamista. Osaaminen voi olla asenteiden ymmärtämistä, tietoisuutta eri kulttuureista tai taitoja kohdata eri kulttuureista tulevia ihmisiä. (Lasonen ym., 2009, s. 14–15.) Tärkeää on siis muistaa, että kulttuuri ja kieli muuttuvat ihmisten keskuudessa. Ne ovat niiden käyttäjien ja toteuttajien näköisiä.

3 KULTTUURISENSITIIVISYYS

Kulttuurisensitiivisyys on halua, kykyä ja herkkyyttä ymmärtää ja arvostaa tasa-vertaisesti eri kulttuureja sekä taitoa peilata omia kulttuurisia arvojaan ja tottumuksiaan toisten kulttuurien arvoihin ja tottumuksiin. Kulttuurisensitiivisyys on vuorovaikutustaito sisältäen sanallista ja sanatonta kohtaamista, jossa huolehditaan siitä, että jokaisella on oikeus tulla kuulluksi ja hyväksytyksi omaa kulttuuriin ilmaisten. Kulttuuritaustasta riippumatta on tärkeää muistaa, että jokainen ihminen on yksilö, jolla on omat ainutlaatuiset ja henkilökohtaiset tarpeensa. Kulttuurisensitiivisessä kohtaamisessa on hyvä kysyä ihmiseltä itseltään hänen omista arvoistaan, tavoistaan ja kulttuuristaan oletusten ja stereotyyppioihin tukeutumisen sijaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024.)

Kulttuurisensitiivisyyden käsite on lähellä kulttuurienvälisen kompetenssin käsitettä. Ammatillaisen kulttuurinen kompetenssi eli osaaminen muodostuu tiedostamisesta, tiedosta, asenteista, motivaatiosta, taidoista ja kohtaamisesta. Kulttuurinen osaaminen tarkoittaa eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kunnioittamista tasa-vertaisesti sekä syrjimättömän ilmapiirin vaalimista ja rakentamista yhteiskunnassa. Se tarkoittaa myös palveluiden järjestämistä niin, että ne ovat eri taustoista tuleville ihmisille saavutettavia ja ottavat joustavasti huomioon ihmisten erilaiset tarpeet. Esimerkiksi maahan muuttaneet ihmiset saattavat tarvita palveluissaan totuttua enemmän ohjausta sekä kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024.) Maahanmuuttajien kanssa työskentelevän ammatillaisen kulttuurisensitiivinen tapa työskennellä tukee asiakkaan kotoutumista, hyvinvointia ja mielenterveyttä (Suomen mielenterveys ry, 2023).

Kulttuurienvälisen kompetenssin ja kulttuurisensitiivisyyden pitää sisällään myös intersektionaalisuuden ymmärtämisen. Yksilön identiteettiin ja asemaan yhteiskunnassa vaikuttavat monet osatekijät erikseen sekä yhdessä, kuten ikä, sukupuoli, etninen tausta tai kieli. Nämä voivat altistaa syrjinnälle. Käytännön tasa-arvo työssä intersektionaalisuus edistää erilaisten erojen huomioimista, joka taas

auttaa toimimaan esimerkiksi haavoittuvien ryhmien kanssa toimiessa. (Pulkinen & Nordlund-Spiby, 2021.)

Milton Bennett on luonut maailmanlaajuisesti tunnetun kulttuurienvälisen sensitiivisyyden kehittymisen mallin. Malli kuvaa vaiheita, joiden kautta yksilöt kehittyvät kohti kulttuurista herkkyyttä. Mallissa on kuusi eri vaihetta, joissa yksilön omaan kulttuuriin keskittyneestä vaiheesta nousee kohti ymmärrystä ja kunnioitusta muita kulttuureja kohtaan. Mallissa on esitetty kuusi eri vaihetta: kieltäminen (oman kulttuurin ylivalta), suojautuminen (muiden kulttuurien näkeminen uhkana), vähätteleminen (erojen vähentäminen, ”kaikki ovat samalaisia”), hyväksyminen (eri kulttuurien tunnustaminen ja arvostaminen), sopeutuminen (kyky muuttaa omaa käyttäytymistä eri kulttuurien konteksteissa) ja integraatio (oman identiteetin kehittäminen ja taito yhdistää useita kulttuurisia näkökulmia). (Bennett, 1986, s. 181–185.) Kulttuurienvälisen sensitiivisyys on harjoittelua läpi elämän. Tietoisuuden kehittyminen muuttaa näkökulmaamme elämään. Tietoisuuden lisääntyessä meillä on kyky joustaa omista kulttuurisista käsityksistä ja luoda kulttuurisia yhdistelmiä ilman pelkoa siitä, että oma identiteetti häviäisi. Toisesta kulttuurista voi oppia arvostamaan uusia piirteitä ja toisaalta katsella myös kriittisemmin toisia, aivan kuten oman kulttuurinsakin piirteiden tarkastelussa. (Laihia, 2019, s. 211–213.)

Kuva 1. Kulttuurienvälisen sensitiivisyyden kehittymisen malli (Organizing engagement, i.a.)

4 KOTOUTUMINEN

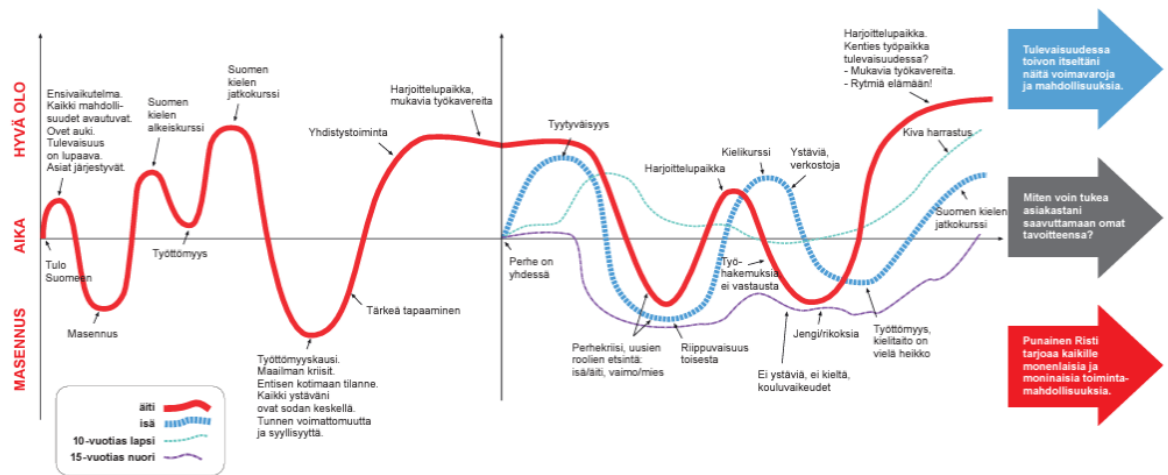
Kotoutuminen käsitteenä on laaja, moniulotteinen ja monimutkainen prosessi, jonka ymmärtämällä kotoutumista pystytään kehittämään oikeaan suuntaan. Kotoutuminen on pitkä prosessi, joka koskettaa kaikkia elämän osa-alueita. Maahan muuttaneella ihmisellä kieli, kulttuuri, sosiaaliset suhteet ja yhteiskunnan pelisäännöt muuttuvat uuteen maahan muuttaessa. Uusien asioiden opettelemista ja sopeutumista vaaditaan paljon. Toisilla ihmisillä kotoutuminen tapahtuu hyvin nopeasti, mutta useimmiten se kestää useita vuosia, joillakin osa-alueilla jopa vuosikymmeniä. (Saukkonen, 2020, s. 18.) Maahanmuuttajan kotoutuminen on prosessi, joka koostuu erilaisista kontakteista erilaisiin suomalaisen yhteiskunnan instituutioihin, yhteisöihin ja ihmisiin, sekä toisiin maahan muuttaneisiin. Kotoutumisprosessilla ei ole selkeää alku- eikä loppupistettä. (Vuori, 2012, s. 235.)

Kotoutumisen pitkään prosessiin sisältyy onnistumisia ja vastoinkäymisiä. Jokainen ihminen kokee asiat yksilöllisesti, niin kotoutumisessa kuin muussakin elämässä. Tästä syystä mielialat ja tunteet vaihtelevat suuresti eri ihmisillä kotoutumisprosessin eri vaiheissa. Yksilöllisyys on hyvä huomioida myös kotoutumisprosessin etenemisessä. Kaikki etenevät omassa tahdissaan ja järjestyksessään. Kotoutumisprosessissa ei ole yhtä oikeaa järjestystä asioiden etenemiselle ja jokaisella maahanmuuttajalla kotoutumisprosessi on eritahtinen. Punainen Risti on laatinut kotoutumiskaaren, jonka avulla voi visuaalisesti hahmottaa millaisia erilaisia selviytymisen kokemuksia ihmisillä on maahanmuuton jälkeen. (Saukkonen, 2020, s. 18–19.)

Kotoutumiskaari

Kotoutuminen on prosessi

Punainen Risti

Kuva 2. Kotoutumiskaari (Punainen Risti, i.a.)

Tutkijat erittelevät kotoutumisen osa-alueita eri tavoin. Saksalainen Friedrich Heckman (2005) jaottelee kotoutumisen neljään ulottuvuuteen: rakenteelliseen, kulttuuriseen, vuorovaikutukselliseen ja identifioivaan kotoutumiseen. Rakenteellinen kotoutuminen tarkoittaa pääsyä työmarkkinoille, koulutusjärjestelmiin ja yhteiskunnan palveluihin. Rakenteelliseen kotoutumiseen sisältyy myös äänestäminen, vaikuttaminen ja poliittinen osallisuus. Kulttuurinen kotoutuminen tarkoittaa asuinmaan kielen oppimista, arvojen ja normien sekä yhteiskunnan pelisääntöjen omaksumista. Vuorovaikutuksellinen kotoutuminen tarkoittaa sosiaalisten suhteiden rakentamista eri väestöryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa. Tärkeänä pidetään kantaväestöön kuuluvien ihmisten kanssa olevia sosiaalisia suhteita. Vuorovaikutuksellinen kotoutuminen tarkoittaa myös luottamusta toisiin ihmisiin ja sosiaalisiin laitoksiin, kuten terveydenhuoltoon. Identifioiva kotoutuminen tarkoittaa kuulumisen kokemista yhdenvertaisena ja täysivaltaisena jäsenenä muiden ihmisten kanssa uudessa kotimaassa. (Heckmann, 2005, s.15–19.)

Kotoutumisessa vain maahanmuuttajat eivät ole tärkeässä roolissa. Kotoutumiseen vaikuttaa paljon myös asuinmaan ihmiset ja viranomaiset. Tätä kutsutaan

kotoutumisen kaksisuuntaisuudeksi. Tärkeimpänä tavoitteena on maahanmuuttajan sopeutuminen uuteen yhteiskuntaan. On myös hyvä muistaa maahanmuuttajan oman kielen ja kulttuurin säilyttämisen tärkeys. Kotoutumista edistää, kun maahanmuuttaja saa olla oma itsensä myös uudessa kotimaassa. Kotoutumisen kaksisuuntaisuuteen liittyy myös suomalaisten vastaanottavaisuus ja hyväksyntä maahanmuuttajia kohtaan sekä syrjintään ja rasismiin puuttuminen Suomessa. Kotoutumiseen tarvitaan sekä maahanmuuttajaa että vastaanottavaa yhteiskuntaa ja tätä kutsutaan vastavuoroiseksi kotoutumiseksi. Maahanmuuttajan tehtävä on päästä sisälle uuteen asuin- ja toimintaympäristöön. Vastaanottavan yhteiskunnan täytyy hyväksyä ja ottaa vastaan uudet tulijat sekä antaa heille mahdollisuus aloilleen asettumiseen ja tietojen sekä taitojen osoittamiseen. (Saukkonen, 2020, s. 21–22.) Kotoutumisprosessi on kaikkien yhteiskunnan jäsenien yhteinen prosessi, vaikka liian usein käytännössä kotoutuminen katsotaan olevan vain maahanmuuttajan tehtävä (Rasilainen, 2016, s. 21).

Vuosina 2006–2007 tehtiin FEMAGE tutkimus, jossa vertailtiin kahdeksan Euroopan Unioniin kuuluvan maan kesken, miten maahanmuuttajanaiset kotoutuvat ja integroituvat uusiin kotimaihinsa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että naiset kokevat usein itsensä perheen keskeisiksi jäseniksi, joiden vastuulla on huolehtia lasten hoidosta, kodinhoidosta ja kaikista perheen arkeen liittyvistä asioista. Näitä naisia, jotka sitoutuvat perinteisiin ihanteisiin ja rooleihin, leimaa usein eristäytyneisyys. Tällaiset naiset eivät väheksy asemaansa ja toimivat siinä mielellään, vaikka se ei edistä heidän asemaansa uudessa yhteiskunnassa. Kun he käyttävät kaikki energiansa ja voimavaransa perheeseen ja kodinhoidollisiin asioihin, ei heillä ole enää jaksamista verkostoitua uudessa yhteiskunnassa tai voimavaroja kieliopintoihin. (Säävälä, 2009, s. 7, 23.) Tällaiset arvot ja traditiot eivät muutu hetkessä (Saukkonen, 2020, s. 190).

Maahanmuuttajanaisille uuden kielen oppiminen voi olla hyvin vaativaa ja aikaa vievää, etenkin jos heillä on perhevelvoitteita, jotka vaikuttavat kielenopetukseen osallistumiseen. Monet naiset joutuvat maahanmuuton takia sopeutumaan uusiin sukupuolirooleihin ja -malleihin. Tämä voi aiheuttaa ristiriitaisia tunteita oman naiseuden ihanteen ja todellisuuden välille. Maahanmuuttajanaiset hoitavat usein lapsia ja kotia työkseen. Tämän vuoksi heillä on rajalliset mahdollisuudet oppia

uutta kieltä. Kun kielitaito on vajavainen, vaikeuttaa se entisestään pääsyä työelämään. Maahanmuuttajanaisten työelämään osallistuminen parantaa heidän hyvinvointiansa ja kotoutumista, mutta se edellyttää usein hyvää kielitaitoa. Kielitaidossa puutteita esiintyy erityisesti kotiäideillä. Tämä vaikuttaa taas negatiivisesti uuteen maahan integroitumisessa. Maahanmuuttajanaيسilla on enemmän kuin kantaväestöllä haasteita perheen ja työn yhteensovittamisessa. (Säävälä, 2009, s. 23, 28, 48.) On myös pohdittu, vaikuttavatko Suomen kotouttamisjärjestelmä ja sosiaalipolitiikka siihen, että naiset jäävät enemmän kotiin sen sijaan, että osallistuisivat kielikoulutukseen ja työelämään (Saukkonen, 2020, s. 191).

4.1 Kirkon maahanmuuttajatyö ja kotouttamistyö

Suomen evankelisluterilaisen kirkon monikulttuurisen työn työryhmä on työstänyt materiaalia, jossa on rohkaistu seurakuntia kehittämään toimintaansa kulttuurisesti moninaistuvilla alueilla sekä herätelty pohtimaan kirkon vastuuta toimivien väestösuhteiden rakentamisessa. On tärkeää pohtia sitä, miten kirkko voi osallistaa pitää huolta, että erilaiset ihmiset tulevat kuulluiksi ja miten seurakunta voi kutsua erilaisia väestöryhmiä osallisiksi ja toimijoiksi. (Kirkkohallitus, 2021, s. 4–12.)

Oikeusministeriön maahanmuuton, kotoutumisen ja yhdenvertaisuuden asiantuntijaverkosto, etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO), määrittelee hyvien väestösuhteiden tunnusmerkeiksi kokemuksen yhteenkuuluvuudesta ja turvallisuudesta, osallisuus- ja vaikuttamiskokemukset sekä syrjimättömyyden. Hyvät väestösuhteet edistävät eri kulttuuritaustaisten ryhmien ja niihin kuuluvien ihmisten välistä vuorovaikutusta, luottamusta sekä positiivisia asenteita. Väestöryhmiä ovat esimerkiksi uskonnolliset, kielelliset, etniset ja vammaisryhmät. (Oikeusministeriö, i.a.) Kirkko on mukana tukemassa erilaisin toiminnoin maahanmuuttajien sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan (Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-a). Toiminta on maahanmuuttajien ja eri kulttuurivähemmistöjen kohtaamista eri tavoin. Nämä eri tavat ovat esimerkiksi turvapaikanhakijoiden auttamista heidän turvapaikkaprosessissaan, heidän jaksamisensa tukemista, maahanmuuttajien kotoutumisen tukemista sekä vaikuttamistyötä. Samalla

edistetään turvapaikanhakijoiden sekä maahanmuuttajien osallisuutta. (Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-b.) Seurakunnat edistävät maahanmuuttajien kunnioittavaa kohtelua yhteiskunnassa sekä vastustavat syrjintää ja rasismia. Seurakunnissa, joiden alueella asuu maahanmuuttajia, on monesti oma vastuuhenkilö ja erilaisia työryhmiä sekä verkostoja maahanmuuttajatyössä. Monet seurakunnat tekevät myös yhteistyötä esimerkiksi kuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa maahanmuuttotyöhön liittyvissä asioissa. (Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-a.)

Kirkkohallitus, Suomen Punainen Risti ja Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) toteuttavat vuosina 2023–2025 yhteisölähtöisen kotoutumisen hanketta tarkoituksenaan kehittää kiintiöpakolaisten kotoutumisen mallia sellaiseksi, että paikkakunnan eri yhteisöt ja toimijat ottaisivat monipuolisesti vastuuta siitä. Hankkeessa on mukana 16 paikkakuntaa. Näille paikkakunnille tulee yhteisökummi-ryhmiä. Kummit kuuntelevat kotoutujien toiveita ja tarpeita samalla saattaen kotoutujia yhteisöihin. Yhteisökummien avulla toivotaan, että kotoutujat pääsisivät yhteisöön ja erilaiseen toimintaan mukaan. Kun erilaisia kontakteja tulee enemmän, niin silloin myös sosiaalinen verkosto kasvaa ja kotoutuminen helpottuu. (Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-c.)

Maahanmuuttotyötä on tehty eri seurakunnissa vaihtelevasti jo pitkään. Ennen vuotta 2015 maaseutuseurakunnissa sitä tehtiin huomattavasti vähemmän kuin kaupunkiseurakunnissa. Syksyllä 2015 Suomeen saapui ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, ja noin 30 prosenttia seurakunnista aloitti maahanmuuttotyönsä vasta silloin. Seurakunnat vastasivat tilanteeseen aktiivisesti tarjoamalla hätämaajoitusta, järjestämällä retkiä ja tapahtumia sekä erilaisia kerhoja vastaanottokeskuksissa. (Kirkkohallitus & Saine, 2024, s. 5–6.)

Seurakunnat ovat erilaisten kyselyiden perusteella havainneet, että kaikki vuorovaikutukselliset kohtaamiset tukevat hyvin kotoutumista. On tärkeää, että kotoutumispalvelut ovat saavutettavia. Yksi tärkeimpiä asioita kotoutumisessa on kielennoppiminen. Tärkeää on myös tukea kotoutujaa henkisesti ja hengellisesti. Seurakunnat yrittävät vastata kotoutujien erilaisiin tarpeisiin omissa toiminnoissaan. Seurakunnat kartoittavat eri tarpeita kotoutujien kohtaamisissa,

maahanmuuttajien omissa suunnitteluryhmissä ja digitaalisesti. (Kirkkohallitus & Saine, 2024, s. 7.)

Seurakunnat tekevät paljon hyvää maahanmuuttotyötä kotoutumisen edistämässä, mutta kehitystarpeitakin löytyy. Maahanmuuttotyötä pitäisi tuoda enemmän mukaan seurakunnan kaikkiin toimintoihin, koska tämä yhdistäisi eri ihmisryhmiä keskenään. Myös maahanmuuttajien omia toiveita ja tarpeita pitäisi kuunnella enemmän. Traumatietoisuuden lisääminen auttaisi kohtaamisissa maahanmuuttajien kanssa. Tärkeää olisi myös huomioida kaikessa seurakunnan toiminnassa saavutettavuus. (Kirkkohallitus & Saine, 2024, s. 9.) Kun työntekijöitä ja seurakuntalaisia rohkaistaan avoimeen kohtaamiseen maahanmuuttajien kanssa, edistää se kotoutujan suomen kielen oppimista ja kotoutumista. Avoimia kohtaamisia tapahtuu seurakuntien eri toiminnoissa, joissa toimitaan ja ollaan yhdessä. (Kirkkohallitus & Saine, 2024, s. 19.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa valmista ohjausmateriaalia 5–8 toteutuskerralle Keravan seurakunnan diakoniatyöntekijöille maahanmuuttajataustaisten naisten ryhmään. Tavoitteena opinnäytetyössämme on edistää ryhmän osallistujien kotoutumista ja tukea heidän suomen kielen oppimistaan. Valmis tuotoksemme hyödyntää työelämää antamalla teemoiltaan monipuolista valmista materiaalia käytettäväksi ryhmän vaihtuvan tilanteen mukaan. Ryhmän toiminnalle ei ole aikaisemmin ollut runkoa, joten tuottamamme materiaali tuo myös siihen suunnitelmallisuutta. Teemme materiaalin seurakunnan pyynnöstä ja heidän tarpeisiinsa vastaten. Rajaamme materiaalin sanaston ja teemat sopiviksi maahanmuuttajaäideille. Sanastot ja teemat liittyvät perhe-elämään ja lapsiperhearkeen.

Muun muassa LAB-ammattikorkeakoululla on ollut Kotoa kotiin -hanke Lahdessa vuosina 2019–2021, jonka tarkoituksena on ollut vahvistaa

maahanmuuttajanaisten suomen kielen oppimista ja sosiaalista osallisuutta. Hanke on tuottanut materiaalia, jota voi hyödyntää muuallakin kotoutumisen tukena. (Euroopan unionin sisäasioiden rahastot, i.a.) Suomen kielen oppimisen materiaalia on saatavilla monipuolisesti niin kirjallisesti kuin sähköisessäkin muodossa ja materiaalin paljous voi myös luoda haasteita niin itselle kuin ohjaamalleen ryhmälle sopivien harjoitusten löytämiseen. Koostimme oman materiaalimme yhteistyökumppanimme toiveesta palvelemaan erityisesti Keravan seurakunnassa toimivan ryhmän tarpeita.

6 TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANI

6.1 Keravan seurakunta

Keravan seurakunta on vuonna 1955 syntynyt Espoon hiippakuntaan ja Tuusulan rovastikuntaan kuuluva seurakunta. Kerava on pinta-alaltaan yksi Suomen pienimmistä kaupungeista, joten välimatkat siellä ovat kohtuullisia. (Keravan seurakunta, i.a.-a.) Vuonna 2024 seurakunnalla oli jäseniä noin 20 146 ja työntekijöitä noin 75 (Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-d; Suomen evankelisluterilainen kirkko, i.a.-e). Keravan seurakunta haluaa tavoittaa mahdollisimman monta keravalaista ja näin ollen he ovat valmiit uudistumaan sekä kokeilemaan uutta jatkuvasti. Perinteisen ihmisten kohtaamisen lisäksi seurakunta toimii sosiaalisessa mediassa ja verkossa. Keravan seurakunnassa halutaan uskon olevan myönteinen asia arjessa. He pitävät tapakristillisyyttä voimavarana. Keravan seurakunta haluaa rakentaa positiivista mielikuvaa kaupungistaan. He kannustavat jokaista seurakuntalaista osallisuuteen ja arvostavat heitä sekä tukevat työntekijöitään. (Keravan seurakunta, 2020.)

Vuonna 2023 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ulkomaan kansalaisten osuus oli 16,4 prosenttia, ulkomailla syntyneiden 21,8 prosenttia ja ulkomaalais-taustaisten 26 prosenttia koko alueen väestöstä (Tilastokeskus, i.a.). Seurakunnan toimintaan osallistuu vaihtelevasti eri kieli- ja maahanmuuttajataustaisia

henkilöitä, mutta tarkkoja tilastoja heidän osallistumisestaan ei ole kirjattuna. Arvio kuitenkin on, että heidän osuutensa on vielä melko pieni suhteessa Keravan monikieliseen ja monikulttuuriseen väestöön. (Petra Teittinen, Keravan seurakunnan kansainvälisen työn diakoni, henkilökohtainen tiedonanto 8.1.2025.)

6.2 Maahanmuuttotyö Keravan seurakunnassa

Keravan seurakunta järjestää maahanmuuttajille erilaista toimintaa kuten leirejä, retkiä ja kerhoja. He auttavat maahanmuuttajia myös erilaisissa arkisissa asioissa heidän tarpeidensa mukaan. Keravan seurakunta tekee yhteistyötä Keravan kotoutumisverkoston kanssa. (Keravan seurakunta, i.a.-b.) Keravan seurakunnassa on yksi kansainvälisen työn diakoni, joka vastaa monikulttuurisesta työstä seurakunnassa. Monikulttuurisen työn erityisenä tavoitteena on tukea naisten ja heidän perheidensä kotoutumista. Yhteistyötä tehdään Keudan eli Keski-Uudenmaan koulutusyhtymän, Mannerheimin lastensuojeluliiton, Keravan kaupungin, Suomen Punaisen Ristin Keravan osaston, Polun eli työikäisille aikuisille tarkoitetun syrjäytymistä ehkäisevän ja vähentävän matalan kynnyksen palveluohjaus- ja kohtaamispaikan ja Lasten, nuorten ja perheiden talo Onnilan kanssa. (Petra Teittinen, Keravan seurakunnan kansainvälisen työn diakoni, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2024.)

Keravan seurakunnassa on maahanmuuttajille erilaisia ryhmiä tarpeen mukaan. Siellä on toiminut muun muassa Romanian romanit -naisten kerho ja eritrealaisten äitiryhmä. Jatkuvana toteutuksena seurakunnassa toimii kansainvälinen naisten ryhmä. Se on vertaisryhmä monikulttuurisille ja moniuskontoisille naisille sekä heidän lapsilleen. Tapaamisten aikana kahvitellaan, keskustellaan ja tiedotetaan tapahtumista Keravalla ja muualla Suomessa. Ajoittain yhteistyötahoista tulee vierailija kertomaan heidän toiminnastaan tai muista ajankohtaisista asioista. Suuren osallistujamäärän vuoksi ryhmä on jaettu kahteen osaan. Toisessa ryhmässä on naisia, jotka ovat työelämässä ja joilla kotoutuminen on jo hyvällä mallilla. Toisessa ryhmässä on enemmän pienten lasten äitejä, joilla kotoutuminen on vasta alussa. Näihin ryhmiin saa osallistua kuka vaan uskonnosta tai etnisestä taustasta riippumatta. Keravan seurakunnassa toimii myös lauantain pelikerho,

joka on tarkoitettu maahanmuuttajamiehille. Ryhmässä ei ole työntekijää mukana, vaan se toimii muutaman suomenkielisen vapaaehtoisen voimin. Kansainvälisen työn diakoni antaa myös yksilöohjausta maahanmuuttajille heidän tarpeidensa mukaan. (Petra Teittinen, Keravan seurakunnan kansainvälisen työn diakoni, henkilökohtainen tiedonanto 20.6.2024.) Teemme ohjausmateriaalimme seurakunnassa toimivaan maahanmuuttajaäitien ryhmään.

Maahanmuuttajille suunnattujen monikulttuuristen ryhmien osallistujamäärät vaihtelevat huomattavasti. Esimerkiksi kahdesti kuukaudessa iltaisin kokoontuva monikulttuurinen ja moniuskontoinen naisten ryhmä, kerää osallistujia lapset mukaan lukien 20–50 henkilöä. Aamupäivisin kokoontuvissa ryhmissä, kuten avoimessa perhekahvilassa ja maahanmuuttajaäitien suomen kielen ryhmässä osallistujamäärä on pienempi, vaihdellen 6–10 henkilön välillä. (Petra Teittinen, Keravan seurakunnan kansainvälisen työn diakoni, henkilökohtainen tiedonanto 8.1.2025.)

Uusien maahanmuuttajien tavoittamiseen tehokkain keino on puskaradio eli suusta suuhun kulkeva tieto. Suomea opetteleville maahanmuuttajille esimerkiksi Googlen käyttö ja tiedon etsiminen internetistä voi olla haastavaa. Keravan seurakunta perustaa erilaisia maahanmuuttajaryhmiä tarpeen mukaan. Ryhmiä voidaan perustaa mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi oppilaitosten pyynnöstä, jos he havaitsevat tällaiselle toiminnalle tarvetta. (Petra Teittinen, Keravan seurakunnan kansainvälisen työn diakoni, henkilökohtainen tiedonanto 8.1.2025.)

Teemme materiaalin maahanmuuttajanaisten ryhmään, joka kokoontuu toimintaan kerran kahdessa viikossa aamupäivisin. Tapaaminen kestää yleensä noin 1,5 tuntia. Tapaaminen aloitetaan rennolla keskustelulla, jonka jälkeen siirrytään toiminnalliseen osuuteen. Tapaaminen muokkautuu osallistujien sen hetkisten tarpeiden mukaan. Toisinaan toiminnallinen osuus jää kokonaan pois tai lyhyeksi. Osallistujilla voi olla asioita, joihin he tarvitsevat pikaisesti apua ja neuvontaa, esimerkiksi MobilePay-sovelluksen asennus, päivähoitopaikan haku tai jokin muu ajankohtainen asia.

Ryhmä on aloittanut toimintansa yhteistyössä Uudenmaan Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) kanssa vuonna 2022 ukrainalaisten tultua Suomeen. Nykyään yhteistyötä tehdään Keravan kaupungin maahanmuuttajapalveluiden sekä Vantaan ja Keravan (VAKE) hyvinvointialueen kanssa. Ryhmän asiakkaiden kokoonpano on muuttunut vuosien aikana. Ukrainan sodan alkaessa ryhmä on ollut tukemassa ukrainalaisten arkea Suomessa ja nykyään se tukee kotona olevien maahanmuuttajataustaisten äitien kotoutumista Suomeen. Ryhmän tavoitteena on kotona olevien maahanmuuttajaäitien kotoutumisen tukeminen ja suomen kielen oppiminen.

Ryhmä käynnistyi alun alkaen leipomisryhmänä MLL Uudenmaan ja ukrainalaisten äitien toiveesta. Alusta alkaen leipomisen ohessa on harjoiteltu suomen kieltä. Ryhmän koko on muuttuva, osallistujina on ollut kahdesta kahdeksaan maahanmuuttajaäitiä, joilla on pienet lapset mukana. Äitien leipoessa ja harjoitellessa suomen kieltä, lapsia hoitavat vapaaehtoiset tai lastenohjaajat. Ryhmän kokoonpano muuttuu koko ajan ja on muuttunut alkutilanteesta. Leipominen ainoana toiminnallisena sisältönä ei ole enää toimiva.

7 KEHITTÄMISEN MENETELMÄT JA PROSESSI

7.1 Ideointi

Ajatus opinnäytetyömme aiheesta syntyi keväällä 2024, kun yksi meistä oli harjoittelussa Keravan seurakunnassa ja tutustui siellä maahanmuuttajille suunnattuun toimintaan. Kehittämistarpeen tunnistaminen on yleensä käytännössä havaittu muutostarve (Salonen ym., 2017, s. 56). Tuntui mielekkäältä lähteä tekemään opinnäytetyötä tuttuun seurakuntaan, jonka toimintaan oli jo päässyt tutustumaan. Näin tuli myös ajatus, mitä voisi olla hyödyllistä kehittää. Kysyimme mahdollisuudesta tehdä olemassa olevaan maahanmuuttajanaisten toimintaan ohjausta tukevaa valmista materiaalia ja tuleva työelämäyhteistyökumppanimme piti ideastamme. Vilkka ja Airaksinen (2003, s. 51) kuvaavat toiminnallisen

opinnäytetyön tuottavan konkreettisen tuotoksen, kuten tapahtuman, oppaan tai tietopaketin. Toiminnallisen opinnäytetyön tekeminen on kehittämistä. Kehittämisellä haetaan vastausta johonkin määrättyyn pulmaan tai ongelmaan. Konkreettinen tuotos on vastaus ongelmaan toiminnallisessa opinnäytetyössä. (Kostamo ym., 2022, s.41.)

Tunnistetun kehittämistarpeen jälkeen siirrytään ideointivaiheeseen. Ideointivaiheessa mietitään, mitä nykyisestä toiminnasta halutaan muuttaa. (Salonen ym., 2017, s. 59.) Tapasimme loppukeväästä 2024 yhdessä työelämäyhteistyökumppanin kanssa ja keskustelimme yhdessä opinnäytetyömme alustavista ideoista ja opinnäytetyöhön liittyvistä kysymyksistä. Käytimme tässä ideointivaiheessa aivo-riihimenetelmää, jossa keskustelimme yhteistyökumppanimme kanssa erilaisista toteutusvaihtoehdoista. Saimme tietoa toiminnan historiasta, nykyisestä kehittämisen tarpeesta, toiminnan sen hetkisestä mahdollisesta rungosta, ryhmän suomen kielen tasosta ja siitä, minkälaiselle ohjausmateriaalille on tarve. Tämän pohjalta tiesimme, mihin meidän täytyy perehtyä ennen materiaalin kokoamista. Tämän ideointivaiheen lopputuloksena päätimme, että teemme opinnäytetyömme tuotokseksi materiaalipaketin maahanmuuttajanaisten ryhmän ohjauksen tueksi.

7.2 Suunnittelu

Ideointivaiheen jälkeen siirrytään suunnitteluvaiheeseen. Suunnitteluvaiheessa ideat tarkentuvat ja realistiset toteuttamismahdollisuudet selkiintyvät. Suunnitteluvaiheen aikana etsitään tietoa kirjallisuudesta ja tutkimuksista omaan aiheeseen liittyen. Yksi suunnitteluvaiheen menetelmistä on dialoginen keskustelu, jonka tarkoituksena on yhteistyökumppanin kanssa keskustella avoimesti molempien osapuolten ajatuksista ja ideoista. (Salonen ym., 2017, s. 60–61.) Suunnitteluvaiheessa menetelmänämme oli dialoginen keskustelu. Olimme säännöllisessä yhteydessä työelämäyhteistyökumppanimme kanssa, kerroimme ajatuksiamme työn edetessä sekä kysyimme opinnäytetyön työstämiseen tarvittavia kysymyksiä. Avoimen dialogin avulla pystyimme rajaamaan esimerkiksi keskeiset käsitteet opinnäytetyöllemme sopiviksi.

Ennen opinnäytetyömme tuotoksen kokoamista perehdyimme mahdollisimman laajasti teoriaan, ammatillisiin käytäntöihin ja mahdollisiin toteutustapoihin yleisesti maahanmuuttajaryhmien kotoutumista ja suomen kielen oppimista tukevassa toiminnassa. Ensin syvennyimme opinnäytetyömme keskeisiin käsitteisiin. Tämän jälkeen etsimme ja tutustuimme myös jo olemassa oleviin materiaaleihin samankaltaisesta toiminnasta. Tutustuimme muun muassa Toisto- menetelmään, jossa kiinnitetään huomiota selkeään kieleen ja suunnitellaan aiheet moninaisille oppijoille sekä eri taustoista tuleville sopivaksi. Toisto-menetelmä antaa mahdollisuuden kielitaidon turvalliseen harjoitteluun ohjaajan avulla puhumiskeskeisellä tavalla (Suomen kieli sanoo tervetuloa, i.a.). Lisäksi hyödynsimme esimerkiksi Oma Suomi 1, suomea aikuisille -kirjaa, jossa kannustetaan käyttämään kieltä aktiivisesti erilaisten suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla (Kuparinen & Tapaninen, 2016). Yksi hyödyntämämme teos oli myös Helppoa suomea -kirja. Se on tarkoitettu aikuisille maahanmuuttajille ja siinä harjoitellaan arki- ja työelämän sanastoa suullisten ja kirjallisten harjoitusten avulla (Piikki ym., 2016). Hyödynsimme myös Tuhti S2-materiaalipaketti -kirjaa. Tässä kirjassa on erilaisia toiminnallisia harjoituksia sekä erilaisia pelejä. Kaikki tehtävät ovat selkeitä ja innostavat osallistujia harjoittelemaan suomen kieltä. (Uusitalo & Laakso-Pitkäkös, 2024.) Tätä kaikkea tietopohjaa keräsimme kesän ja alkusyksyn 2024 aikana.

Käytimme suunnittelun menetelmänä SWOT-analyysiä. SWOT-analyysin tarkoituksena on tarkastella toiminnan vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia (Salonen ym., 2017, s. 58). SWOT-analyysin pohjalta pystyimme tekemään päätelmiä ryhmän toiminnan vahvuuksista ja heikkouksista sekä keinoista, joilla mahdollisuuksia hyödynnetään ja uhkia vältetään. Jokaisen tuotteen tekijän tulisi tavoitella omasta tuotteesta sellaista, että se erottuu positiivisella tavalla samantyyppisistä muista tuotteista ja persoonallisuus saa näkyä paljonkin (Vilkkä & Airaksinen, 2003, s. 53). Seurakunnilla on paljon erilaista maahanmuuttajille tarkoitettua toimintaa ympäri pääkaupunkiseutua. Työmme suunniteltiin yhteistyössä työelämäyhteistyökumppanin kanssa juuri heidän asiakkailleen sopivaksi ja heidän tarpeisiinsa kohdennetusti.

Kuva 3. Suunnitteluvaiheen SWOT-analyysi ryhmän toiminnasta

7.3 Toteutus ja palautteen hyödyntäminen

Suunnitteluvaiheen jälkeen siirryimme toteutusvaiheeseen. Käytimme toteutusvaiheessa työpaja (workshop)-menetelmää. Menetelmän tarkoituksena on keskustella ja vaihtaa ajatuksia toiminnasta, ideoida yhdessä sekä kehittää uutta (Salonen ym., 2017, s. 63). Konkreettisesti tämä toteutui niin, että jokainen meistä keräsi mahdollisimman paljon materiaalia ja ideoita toimintoihin ja sen jälkeen kokoonnuimme yhteiseen työpajaan, jossa ideoimme, muokkasimme ja työstimme yhdessä ohjausmateriaalia maahanmuuttajanaisten ryhmällemme sopivaksi. Aluksi laadimme yhden kokonaisen toimintakerran ohjausrungon, jotta voisimme testata sen toimivuutta maahanmuuttajanaisten ryhmässä ja kerätä palautetta. Ennen tätä kokeilukertaa lähetimme työelämäyhteistyökumppanillemme kokeilukerran materiaalin, jotta hän pystyi kertomaan omat mielipiteensä ennen toteutusta. Sovimme, että pidämme kokeilukerran sillä materiaalilla mitä olimme tehneet ja keskustelemme kokeilun jälkeen mahdollisista muutoksista. On

tärkeää, että kohderyhmältä saa palautetta prosessin aikana, jotta sen avulla voi muokata tulevaa tuotosta oikeaan suuntaan. Työelämäkumppanilta ja kohderyhmältä saatu palaute kehittämisen aikana ja lopussa kehittää myös opiskelijoiden omaa ammattiosaamista (Kostamo ym., 2022, s. 22, 71).

Kokeilukertaan osallistui kolme äitiä. Kokeilukerran aiheena oli arki ja toimintamme olivat ystäväkirjan sivun täyttäminen, arkibingo ja ”kerro kuvasta” -tehtävä. Osallistujat olivat aktiivisesti mukana ja innoissaan uudesta sekä erilaisesta toiminnasta. Huomasimme, että oma toimintamme, heittäytymisemme ja esimerkin näyttäminen oli tärkeää ja innosti osallistujia lähtemään mukaan. Lisäksi huomasimme, että tehtävät tarjosivat sopivasti haasteita ja herättivät keskustelua, mikä tuki myös osallistujien kielellistä kehittymistä.

Kokeilukerran jälkeen pyysimme osallistujilta ja ohjaajalta sanallista palautetta toiminnan sisällöstä ja materiaalin toimivuudesta. Näin myös osallistujat kokivat olevansa osa kehittämisprosessia ja saivat kokemuksen osallisuudesta. Saimme positiivista palautetta siitä, että materiaali on heidän mielestään hyvä suomen kielen oppimiseen. Palautteen mukaan materiaali sisälsi hyvää ja tarpeellista sanastoa arkeen. Osa sanoista oli tuttuja, mutta samalla tuli myös uusia sanoja. Osallistujat toivoivat mahdollisimman paljon tehtäviä, jotka edellyttävät suomen kielen puhumista, sillä puhuminen oli monille jännittävää ja haastavaa. Toiveena oli myös, että materiaalissamme harjoiteltaisiin myös imperfektin käyttämistä.

Keskustelimme toteutuskertamme jälkeen työelämäyhteistyökumppanin kanssa myös muusta suunnittelemastamme materiaalista. Omien havaintojemme ja käyttyjen keskustelujen myötä päätimme lisätä myös apukuvia materiaalipaketin toimintoihin puhumista tukemaan. Vaikka osa sanoista voi olla tuttuja, niin kuvat rohkaisevat epävarmaakin keskustelijaa käyttämään uusia sanoja. Keskustelut olivat antoisia, sillä niiden avulla pystyimme parantamaan materiaaliamme käyttäjystävällisemmäksi. Lopullinen versio aiheille ja toiminnoille muotoutui näin työelämäyhteistyökumppanin ja toimintaan osallistuneiden ihmisten palautteiden perusteella.

7.4 Valmis materiaalipaketti

Lopputuotoksemme on Tehden ja oppien – Materiaalipaketti suomen kielen harjoitteluun Keravan seurakunnan maahanmuuttotyöhön (Liite1). Tämä materiaalipaketti on suunniteltu erityisesti maahanmuuttajaäideille tukemaan heidän suomen kielen oppimistaan ja kotoutumistaan. Materiaalipaketti koostuu seitsemästä eri aihealueesta, ja kukin aihe sisältää useita toimintoja, yhteensä 18 erilaista toiminnallista työskentelyä, joita voi käyttää sekä kokonaisuutena että yksittäin tarpeen mukaan.

Aiheemme materiaalipaketissa ovat arki, koulu ja päiväkoti, perhe, vuodenajat ja kuukaudet, suomalaiset juhlapyhät, hyvinvointi ja kierrättäminen. Aiheet ovat valikoituneet maahanmuuttajaäitien arjen ja tarpeiden mukaan ja ne käsittelevät teemoja, joihin todennäköisesti törmää kotoutumisen ja kielenoppimisen aikana. Aiheet tukevat äitien sopeutumista suomalaisiin käytäntöihin ja luovat mahdollisuuden integroitua yhteiskuntaan sekä kehittää suomen kielen taitoa käytännölläheisesti. Esimerkiksi ”Kierrätys” aiheen sisällöissä mietitään yhdessä, miten kotona syntyneitä roskia lajitellaan ja näitä oppeja voi viedä suoraan omaan arkeensa.

Materiaali on koottu syksyllä 2024 ja talvella 2025 käyttäen Canva-suunnitteluohjelmaa ja Papuri-verkkokirjatyökalua. Työskentelimme materiaalin parissa vaiheittain, yksi aihe kerrallaan. Työskentelytapa on systemaattinen ja käytännölläheinen, mikä takaa materiaalin johdonmukaisuuden ja toimivuuden. Olemme pyrkineet selkokielisyyteen ja siihen, että visuaalinen ilme huomioi ihmisten moninaisuuden.

Materiaalipaketin tarkoituksena on helpottaa maahanmuuttotyössä työskentelevien työntekijöiden arkea. Heillä on käytettävissään työkalu, jonka avulla voi tukea maahanmuuttajaäitien suomen kielen oppimista ja kotoutumista valmiiden tehtävien ja toimintojen avulla. Materiaalipaketin voi ottaa käyttöön joustavasti ja helposti eri tilanteisiin.

8 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyön eettiset ohjeet opiskelijalle pitävät sisällään muun muassa esteellisuuden selvittämisen, opinnäytetyön aiheeseen perehtymisen ja tarvittavien resurssien pohtimisen. Opinnäytetyötä kirjoittaessa on hyvä olla tietoinen siitä, että valmis työ tarkistetaan plagiaatintunnistusjärjestelmässä ja että se on julkinen asiakirja. (Arene, 2020.)

Perehdyimme aiheeseen laajasti ennen toimintakertojen suunnittelua. Maahanmuutto on jatkuvasti lisääntyvä ja esimerkiksi sotien myötä muuttuva ilmiö, joka muokkaa myös väestörakennetta Suomessa. Tämän vuoksi oli tärkeää, että käyimme työssämme mahdollisimman tuoretta ja luotettavaa tutkittua tietoa. Kävimme läpi myös suuren määrän suomen kielen opetteluun tarkoitettua materiaalia.

Materiaalia kootessa kiinnitimme huomiota siihen, että emme plagioi jo valmista olemassa olevaa materiaalia. Erilaisia materiaaleja suomen kielen oppimiseen on saatavilla runsaasti. Otimme ideoita ja pohjaa jo valmiina olevista menetelmistä, mutta muokkasimme niitä omaan toimintaamme ja ryhmän tarpeisiin sopiviksi. Kerromme materiaalipaketissa materiaalit, jotka ovat antaneet meille inpiraatiota.

Sosionomin (AMK) koulutuksen osaamisvaatimukset pitävät sisällään sosiaalialan eettisen osaamisen, joka muun muassa pitää sisällään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen ja sen, että ymmärtää oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a). Toiminnan suunnittelu vaati meiltä kulttuurisensitiivisyyttä ja sitä, ettemme tee oletuksia. Tämän takia halusimmekin kuulla osallistujien mielipiteitä sisällöstä jo prosessin aikana ja muokata sitä heidän näkemyksiinsä sekä työelämäyhteistyökumppanin vankkaan ammattitaitoon luottaen. Tiedostimme, että asiakkailta saatu palaute ei välttämättä ole täysin todenmukaista. Esimerkiksi negatiivista palautetta tai

korjausehdotuksia voi olla vaikea antaa. Ryhmän ohjauskerralla oli mukana myös kuitenkin asiakkaille tuttu ohjaaja.

Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteisiin kuuluvat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (Keiski ym., 2023). Nämä periaatteet ohjasivat työtämme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Hankimme tietoa luotettavista ja ajankohtaisista lähteistä merkatene työhömme. Rehellisyys näkyi siinä, että kirjassimme prosessiin myös kohtaamamme haasteet ja kehittämistyön vaiheet. Arvostus näkyi etenkin siinä, kuinka kohtasimme ryhmän osallistujat ja annoimme heille mahdollisuuden vaikuttaa materiaalipaketin sisältöön. Tunnistimme myös oman vastuumme opinnäytetyön tekemisessä.

Olemme allekirjoittaneet opinnäytetyön työelämäyhteistyötahon kanssa sopimuksen opinnäytetyöstä. Olemme näin sitoutuneet noudattamaan tutkimuseettisiä ohjeita ja toimittamaan valmiin opinnäytetyön Keravan seurakunnalle. Työelämäyhteistyötaho sitoutui mahdollistamaan aineiston hankinnan ja opastamaan opinnäytetyöhön liittyvissä ammatillisissa kysymyksissä.

9 POHDINTA

Aiheeseen ja suomen kielen oppimismateriaaleihin perehtyessämme huomasimme, että tarjolla on runsaasti materiaalia suomen kielen harjoitteluun. Kuitenkin ryhmät, joissa näitä materiaaleja voidaan hyödyntää, ovat hyvin erilaisia, ja jokainen ryhmä on ainutlaatuinen. Siksi on tärkeää huomioida ryhmän yksilölliset tarpeet, kuten me teimme kohdennetussa materiaalissamme. Suomessa järjestetään runsaasti suomen kielen oppimisryhmiä eri paikkakunnilla opistojen, seurakuntien, järjestöjen ja muiden tahojen kautta, mikä on erittäin arvokasta. Haasteeksi voi kuitenkin muodostua se, että maahanmuuttajat eivät aina ole tietoisia kaikista näistä mahdollisuuksista.

Materiaalipaketimme sopii mielestämme parhaiten kotoutumisprosessin alku- ja keskivaiheeseen. Se tukee erityisesti maahanmuuttajaäitien arjen ja kielenhallinnan taitojen kehittymistä, mikä on tärkeää kotoutumisen ensivaiheissa. Alkuvaiheessa materiaali tarjoaa helppokäyttöisiä tehtäviä ja sanastoa, jotka auttavat ymmärtämään ja hallitsemaan päivittäistä elämää Suomessa, kuten arkea, lasten koulunkäyntiä ja suomalaisten juhlaperinteiden ymmärtämistä. Keskivaiheessa materiaali tukee kielen käytön sujuvuutta ja auttaa rakentamaan itsevarmuutta erityisesti puhutun suomen kielen harjoittelun kautta.

Maahanmuuttajien kanssa tekemisissä ollessa on tärkeää huomioida kulttuurisensitiivisyys. Kulttuurisensitiivinen kohtaaminen tarkoittaa sitä, että jokainen hyväksytään omana itsenään riippumatta kulttuuristausta (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2024). Kokeilukerrallamme havaitsimme, että on tärkeää ymmärtää osallistujaa ja olla samalla tasolla eikä asettautua auktoriteettiasemaan. Kun toimimme ryhmässä tasavertaisina ilman perinteistä opettaja-oppilas-asetelmaa, ilmapiiri oli rennompaa ja osallistujat innostuneempia. Tällöin kaikki ovat samalla tasolla oppimassa ja tekemässä yhdessä. Tilanteet, joissa monikulttuurisuus ja monikielisyys ovat läsnä, jokainen on mukana sekä oppijana että kehittäjänä (Lasonen ym., 2009, s.14). Tämän saimme todeta myös kokeilukerrallamme, jolloin opimme osallistujilta yhtä lailla kuin he meiltä. Toivomme, että materiaalipaketimme synnyttää jatkossa vastaavanlaisia oppimistilanteita. Tämä prosessi opetti meille, kuinka tärkeää on jatkuva vuorovaikutus kohderyhmän ja yhteistyökumppaneiden kanssa, jotta kehittämistyö todella vastaa käyttäjien tarpeita.

Maahanmuuttajaäitien kotoutuminen on usein hidasta, koska monet jäävät kotiin hoitamaan lapsia ja kotia, jolloin kielitaito ei pääse kehittymään (Saurama ym. 2020, 140–142). Kotoutumislain uudistuksen (2025) myötä tavoitteena on, että maahanmuuttajaäitejä tavoitettaisiin paremmin erilaisten kotoutumista tukevien palveluiden pariin (Valtioneuvosto, 2023). Maahanmuuttajien vastuu ja velvoitteet omasta kotoutumisesta kasvavat uudistuksen myötä (Valtioneuvosto, 2024). Pohdimme opinnäytetyötämme tehdessä sitä, miten Suomen yhteiskunta voi tulevaisuudessa määrittää maahanmuuttajanaisten mahdollisuuksia ja osallisuutta Suomessa. Maahanmuuttajanaisten riski jäädä kotiin ja syrjäytyä yhteiskunnasta on todellinen haaste, joka vaatii huomiota. Nykyiset lakimuutokset ovat siirtäneet

enemmän vastuuta kotoutumisesta yksilölle itselleen, mikä voi erityisesti heikossa asemassa olevien naisten kohdalla johtaa entistä suurempaan eristyneisyyteen. Monilla maahanmuuttajanaisilla on jo lähtökohtaisesti haavoittuva asema perhevelvoitteiden, puutteellisen kielitaidon ja vähäisten verkostojen vuoksi. Kun kotoutumisen tukitoimia vähennetään ja yksilön omaa vastuuta kotoutumisesta lisätään, jäävät ohjausta ja kannustusta erityisesti tarvitsevat ilman tukea. Tämä ei tunnu oikeudenmukaiselta – maahanmuuttajanaiset tarvitsevat aktiivista tukea, jotta heillä olisi todellisia mahdollisuuksia itsenäistyä ja rakentaa itsenäistä elämää uudessa kotimaassa.

Koko opinnäytetyöprosessi on ollut hyvin antoisa ja mielenkiintoinen. Tiesimme, että materiaalipakettillemme on oikeasti tarvetta, mikä lisäsi motivaatiotamme. Sosionomin osaamiskuvauksiin kuuluu taito toimia yhteistyökykyisesti tiimissä (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a) ja prosessin myötä voimme sanoa osavamme tämän taidon. Ryhmätyöskentelymme on ollut sujuvaa ja kaikki ovat osallistuneet aktiivisesti hyödyntäen omia vahvuuksiaan. Ryhmämme ilmapiiri on ollut avointa ja positiivista. Uskomme, että hyvä ryhmädynamiikkamme on seurausta siitä, että teimme asioita yhdessä, kuuntelimme toisiamme ja jaoinme tehtäviä tasapuolisesti sekä luotimme toisiimme.

Sekä diakoniatyön että kirkon varhaiskasvatuksen osaamiskuvauksiin kuuluu monikulttuurillisuuden huomioiminen sekä monikulttuurillisen työn osaaminen. Myös toiminnan ja oman työn arviointi, kehittämishaasteiden tunnistaminen sekä kokeileva ja arvioiva työote kuuluvat osaamiskuvauksiin. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a; Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-b.) Mielestämme toiminnallinen materiaalipakettimme palvelee erityisesti niitä maahanmuuttajaäitejä, joiden tarpeet otimme huomioon. Teemat valikoituivat sellaisiksi, jotka auttavat maahanmuuttajaäitejä integroitumaan osaksi yhteiskuntaa ja ymmärtämään suomalaisia arvoja ja käytäntöjä. Materiaalissa on toiminnallisia elementtejä, jotka kannustavat osallistujia jakamaan omia kokemuksiaan ja oppimaan toisiltaan. Seurakunnat ovat työskentelyssä havainneet, että kotoutumisen yksi tärkeimpiä asioita on kielenoppiminen (Kirkkohallitus & Saine, 2024, s. 7). Materiaalipakettimme tarjoaa monipuolisen työkalun tähän. Huomasimme kokeilukerrallamme, että

toiminnallisuus on tärkeää, koska se innostaa oppimaan ja tekemisen kautta asiat jäävät paremmin muistiin.

Materiaalipakettimme on suunniteltu Keravan seurakunnan maahanmuuttotyöhön, mutta sitä voivat hyödyntää myös muut toimijat. Sen sanastot ja teemat liittyvät arkeen, eikä kristillisuus tai uskonnollinen painotus nouse siinä esiin. Uskomme, että materiaalimme voi antaa uusia ideoita, valmiita tehtäviä ja käytännön työkaluja työskentelyyn myös muille maahanmuuttajien kanssa työskenteleville ammattilaisille ja vapaaehtoisille.

Esittelimme lähes valmiin materiaalipakettimme työelämäyhteistyökumppanille helmikuussa 2025 ja se otettiin hyvin vastaan. Saimme palautetta, että materiaalipaketti tukee toiminnallisuudellaan herättämään keskustelua ryhmässä tukien kielen oppimista. Teemat koettiin ryhmän osallistujien elämäntilanteisiin sopivaksi. Lisäksi saimme konkreettisia kehitysehdotuksia, kuten tehtävien ohjeistuksien tarkentamista, joita hyödynsimme vielä viimeistelyvaiheessa.

Materiaalipaketin kehittäminen on jatkuva prosessi. Saimme materiaalipaketin tekemisen loppuvaiheessa ehdotuksen lisätä työelämäsanaston yhdeksi teemaksi materiaalipakettiimme. Tähän meillä ei kuitenkaan enää riittänyt aika, koska yhden teeman toimintojen tekeminen vei paljon aikaa ja opinnäytetyöprosessissa on osattava myös rajata tekemisen määrää. Jatkossa materiaalipakettia voisikin päivittää uusien palautteiden perusteella ja täydentää esimerkiksi lisäämällä teemoja ja sanastoa, joita kohderyhmä pitää hyödyllisinä. Esimerkiksi työelämäsanasto ja käytännön työelämätilanteiden käsittely voisi tukea työllistymismahdollisuuksia. Materiaalimme toiminnallisia elementtejä voidaan soveltaa myös muihin aiheisiin, mikä lisää sen käyttömahdollisuuksia. Toivomme, että materiaalipakettimme tuo merkityksellisiä oppimiskokemuksia ja tukee maahanmuuttajaaitien kotoutumista Suomessa.

LÄHTEET

- Arene. (2020). *Ammattikorkeakoulujen eettiset suositukset*. Saatavilla 28.5.2024 <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>
- Bennett, Milton J. (1986). A developmental approach to training for intercultural sensitivity. *International Journal of Intercultural Relations* 10(2), 179–196. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(86\)90005-2](https://doi.org/10.1016/0147-1767(86)90005-2)
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.-a). *Osaamisvaatimukset: sosionomi (AMK), diakoniatyö*. Saatavilla 5.2.2025 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-diakoniatyo/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.-b). *Osaamisvaatimukset: sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatus*. Saatavilla 5.2.2025 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-varhaiskasvatus/>
- Euroopan unionin sisäasioiden rahastot. (i.a.). *Kotoa kotiin – hanke naisten kotoutumisen tukena*. Saatavilla 12.8.2024. <https://eusa-rahastot.fi/toimintaa-ja-tuloksia/hankkeiden-esittelyja/kotoa-kotiin>
- Gyekye, M., & Ruponen, U-M. (2022). Suomi toisena kielenä -oppiminen: ohjaus, pedagoginen toiminta ja haasteet. Teoksessa P. Pihlaja, & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (s. 287–316). PS-kustannus.
- Halme, K., & Vataja, A. (2011). *Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus*. Tammi.
- Heckmann, F. (2005). *Integration and integration policies: IMISCOE network feasibility study*. Bamberg: europäisches forum für migrationsstudien (efms) Institut an der Universität Bamberg. <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/19295>
- Helldan, I., Fothollahi, M., Lehtovirta, E., Miettinen, J., & Nieminen, H. (2018). *Tienhaaroja ja umpikujia. Maahanmuuttaja-asiakkaat neuvonta- ja ohjaustyössä*. Suomen Pakolaisapu.
- Hiitola, J., & Peltola, M. (2018). Maahanmuutto, palvelut ja hyvinvointi. Kohtaamisissa kehittyviä käytäntöjä. Teoksessa J. Hiitola, M. Anis, & K.

- Turtiainen (toim.), *Tuotettu ja koettu toiseus viranomaisten ja maahanmuuttotaustaisten vanhempien kohtaamisissa* (s. 124–143). Vastapaino.
- Hovila, H., & Hyväri, S. (2021). Monikulttuurisen ohjausosaamisen kehittäminen. Virtaa ohjaukseen- koulutushankkeen tulokset. Teoksessa S. Hyväri, & P. Sahonen (toim.), *Kielitietoisuus, monikielisyys ja palvelujen saavutettavuus* (s. 64–74). Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Keiski, R., Hämäläinen, K., Karhunen, M., Löfström, E., Näreaho, S., Varantola, K., Spoo, S-K., Tarkiainen, T., Kaila, E. & Aittasalo, M. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 2/2023). Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Helsinki. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Keravan seurakunta. (10.12.2020). *Keravan seurakunnan strategia 2021–2026*. <https://www.keravanseurakunta.fi/strategia>
- Keravan seurakunta. (i.a.-a). *Seurakunta lyhyesti*. Saatavilla 27.5.2024 <https://www.keravanseurakunta.fi/seurakunta-lyhyesti>
- Keravan seurakunta. (i.a.-b). *Maahanmuuttajalle*. Saatavilla 29.5.2024 <https://www.keravanseurakunta.fi/tule-mukaan/aikuisille/maahanmuuttajille>
- Kirkkohallitus & Saine, H. (11.12.2024). *Seurakunnat kotoutumisen edistäjinä, Tiivistelmä työstä: Suomen evankelis-luterilaiset seurakunnat yhteisöllähtöisen kotoutumisen edistäjinä*. <https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2025/01/Suomen-evankelis-luterilaiset-seurakunnat-yhteisolahtoisien-kotoutumisen-edistajina-1.pdf>
- Kirkkohallitus. (2021). *Yhdessä elämisen taito – aineksia hyvien väestösuhteiden kehittämiseen kirkossa*. <https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4266/viewmode=previewview>
- Kostamo, P., Airaksinen, T., & Vilka, H. (2022). *Kirjoita itsesi asiantuntijaksi, Opas toiminnalliseen oppinäytetyöhön*. Art House Oy.
- Kuparinen, K., & Tapaninen, T. (2015). *Oma suomi: Suomea aikuisille*. 1 (1. p.). Otava.
- L 1386/2010. *Laki kotoutumisen edistämisestä*. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386#L2P6>

- Laihia, M. (2019). Kaikkien kansojen koti. Teoksessa J. Kuitunen (toim.), *Mitä meidän on ymmärrettävä, jotta voisimme rakentaa monikulttuurista seurakuntaa?* (s. 201–218). Aikamedia Oy.
- Lasonen, J., Halonen, M., Pini Kemppainen, R., & Teräs, M. (2009). Monikulttuurisuus, kulttuurienvälisyys ja osaamisen tunnustuksen tarve. Teoksessa J. Lasonen & M. Halonen (toim.), *Kulttuurienvälinen osaaminen koulutuksessa ja työelämässä* (s. 9–21) Jyväskylän yliopistopaino. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/84708/978-952-7411-20-9_KT_43_jyx.pdf?#page=9
- Oikeusministeriö. (i.a.). *Hyvät väestösuhteet*. Saatavilla 26.5.2024 <https://oikeusministerio.fi/hyvat-vaestosuhteet>
- Organizing Engagement. (i.a.). *Developmental model of intercultural sensitivity*. Saatavilla 23.5.2024 <https://organizingengagement.org/models/developmental-model-of-intercultural-sensitivity/>
- Piikki, A., Välkesalmi, M., & Matilainen, I. (2016). *Helppoa suomea*. Opetushallitus.
- Pulkkinen, P., & Nordlund-Spiby, R. (1.10.2021). Kielen ja kulttuurin huomioiminen on osa alkuperäiskansoihin kuuluvien henkilöiden moninaisuuden arvostamista. *THL-blogi*. <https://blogi.thl.fi/kielen-ja-kulttuurin-huomioiminen-on-osa-alkuperaiskansoihin-kuuluvien-henkiloiden-moninaisuuden-arvostamista/>
- Punainen Risti. (i.a.). *Kotoutumiskaari*. Saatavilla 17.6.2024 https://rednet.punainenristi.fi/system/files/page/Kotoutumiskaari_A4_FIN_2023.pdf
- Rasilainen, L. (2016). *Kotoutuminen kuntoon! Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi*. Visio.
- Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. (2017). *Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa*. Opetusmateriaaleja 108. Turku AMK. Saatavilla 12.8.2024 <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>
- Santamäki-Vuori, T. (2019). Esipuhe. Teoksessa H. Kuusio, A. Seppänen, S. Jokela, L. Somersalo, & E. Lilja (toim.), *Ulkomaalaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa: FinMonik-tutkimus 2018–2019* (s. 3). (Raportti 1/2020). Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-034-1>

- Saukkonen, P. (2020). *Suomi omaksi kodiksi, kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet*. Gaudeamus Oy.
- Saurama, E., Nurmi, A., & Heino, P. (2020). Pakotettu muutto ja ontologisen turvallisuuden rakentuminen. *Yhteiskuntapolitiikka*, 85(2), 135–145. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139443/YP2002_Sauramaym.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Smolander, S. (2020). Monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kasvaminen. Teoksessa E. Niemitalo-Haapola, S. Haapala, & S. Ukkola (toim.), *Lapsen kielenkehitys – Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys*. PS-kustannus.
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (i.a.-a). *Pakolais- ja maahanmuuttajatyö*. Saatavilla 3.2.2025 <https://evl.fi/sanasto/pakolais-ja-maahanmuuttajatyo/>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (i.a.-b). *Seurakunnat ja maahan muuttaneet*. Saatavilla 3.2.2025 <https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat-2/>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (i.a.-c). *Yhteisölähtöinen kotoutuminen*. Saatavilla 28.5.2024 <https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat-2/kotoutumisen-tuki/>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (i.a.-d). *Kirkon tilastot: Jäsentilasto 2024*. Saatavilla 12.2.2025 <https://www.kirkontilastot.fi/viz.php?id=271>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (i.a.-e). *Kirkon tilastot: Henkilöstötilasto 2024*. Saatavilla 12.2.2025 <https://www.kirkontilastot.fi/viz.php?id=269>
- Suomen kieli sanoo tervetuloa. (i.a.). *Toisto-materiaali*. Saatavilla 5.2.2025 <https://suomenkielisanootervetuloa.fi/materiaalit-1/>
- Suomen mielenterveys ry. (2023). *Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kanssa työskenteleminen*. Saatavilla 27.5.2024 <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/maahanmuuttaneet/eri-kieli-ja-kulttuuritaustaisten-kanssa-tyoskenteleminen/>
- Säävälä, M. (2009). *Naisia kotoutumassa Eurooppaan, Vertailevan Femage-hankkeen loppuraportti*. (Väestöntutkimuslaitos. Katsauksia E35/2009). Väestöliitto.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). *Kulttuurisensitiivinen työote*. Saatavilla 23.5.2024 <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote>
- Tilastokeskus. (i.a.). *Maahanmuuttajataustaisten määrät ja osuudet alueittain, 1990–2023*. StatFin. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen_Maahanmuuttajat_ja_kotoutuminen/maakoto_pxt_11vu.px/
- Uusitalo, E., & Laakso-Pitkäkoski, H. (2024). *Tuhti S2-materiaalipaketti: Kommunikatiivisia harjoituksia alkeistasolle*. Santalahti.
- Valtioneuvosto. (13.4.2023). *Kotoutumislain kokonaisuudistus nopeuttaa maahanmuuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä*. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kotoutumislain-kokonaisuudistus-nopeuttaa-maahanmuuttaneiden-kotoutumista-ja-tyollistymista>
- Valtioneuvosto. (13.6.2024). *Hallituksen muutokset kotoutumislain uudistukseen lisäävät maahanmuuttajan omaa vastuuta*. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/hallituksen-muutokset-kotoutumislain-uudistukseen-lisaaivat-maahanmuuttajan-omaa-vastuuta>
- Vilka, H., & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vuori, J. (2012). Arjen kansalaisuus, sukupuoli ja kotouttamistyö. Teoksessa S. Keskinen, J. Vuori, & A. Hirsiaho (toim.), *Monikulttuurisuuden sukupuoli, Kansalaisuus ja erot hyvinvointiyhteiskunnassa* (s. 235–262). Tampereen Yliopistopaino Oy.

LIITE 1. Materiaalipaketti

Tehden ja oppien

Materiaalipaketti suomen kielen harjoitteluun maahanmuuttotyöhön

Jenny Haikarainen, Krista Koppa & Krista Syysjoki

Opinnäytetyö 2025

Diakonia-ammattikorkeakoulu

SISÄLLYS

1. Materiaalipaketin käyttäjälle.....s. 3	6. Suomalaiset juhlapyhät.....s. 49
2. Arki.....s. 4	Suomalaiset juhlapyhät -peli.....s. 50
Ystäväkirja.....s. 5	Vuosikello juhlahyistä.....s. 54
Arkiaskareet.....s. 14	7. Hyvinvointi.....s. 55
Kerro kuvasta/tilasta.....s. 16	Kerro yksi hyvä asia.....s. 56
3. Päiväkoti ja koulu.....s. 17	Tunnetaito-peli.....s. 57
Yhdistä kuva ja sana (päiväkoti).....s. 18	Unelmakartta.....s. 60
Yhdistä kuva ja sana (koulu).....s. 21	8. Kierrättäminen.....s. 61
Päivärytmi.....s. 24	Lajittelu.....s. 62
4. Perhe.....s. 27	Ristikko.....s. 71
Pullonpyöritys.....s. 28	9. Lopuksi.....s. 74
Sukupuusi.....s. 30	10. Lähteet.....s. 75
5. Vuodenajat.....s. 33	
Vuodenajat-peli.....s. 34	
Kuvan yhdistäminen oikeaan vuodenaikaan.....s. 38	
Minun vuoteni.....s. 47	

Materiaalipaketin käyttäjälle

Tervetuloa Tehden ja oppien- materiaalipakettiin!

Materiaalipaketin aiheet on valikoitu palvelemaan erityisesti maahanmuuttajaaittejä. Materiaalipaketti tarjoaa selkeän ja käytännöllisen työkalun maahanmuuttotyössä toimiville ammattilaisille. Materiaalipaketti on suunniteltu helpottamaan työntekijöiden arkea ja tarjoamaan valmiita kokonaisuuksia, joita voi helposti hyödyntää erilaisissa tilanteissa suomen kielen harjoittelussa ja maahanmuuttajien tukemisessa.

Materiaalipaketti on tehty opinnäytetyönä Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja toteutettu yhteistyössä Keravan seurakunnan kanssa.

lloa yhteiseen oppimiseen!

3

4

Ystäväkirja

Tarvikkeet:

- ystäväkirja-pohjat (s. 6)
- apukuvat tulostettuina (s. 7-13)

1. Jokaiselle osallistujalle jaetaan omat ystäväkirja-pohjat täytettäväksi.
2. Ohjaajalla on apukuvia ruuista, väreistä, eläimistä, juomista, vuodenajoista, juhlista ja perheestä. Apukuvia voi hyödyntää ystäväkirja-pohjaa täyttäessä.
3. Pohjat voidaan käydä yhdessä läpi esimerkiksi siten, että jokainen esittelee itsensä sen avulla muille. Muista sanoa, että kaikkia asioita ei tarvitse kaikille jakaa, vain sellaiset, jotka itsestä tuntuvat hyvältä.

5

YSTÄVÄKIRJA

Nimi:

Syntymäpäiväni: päivä kuukausi vuosi

Olen -vuotias

Olen asunut Suomessa

Minun lempi

väri:

ruoka:

eläin:

juoma:

kirja:

musiikki:

vuodenaika:

juhla:

paikka:

Pidän:

En pidä:

Kielet, joita puhun:

Perheeseeni kuuluu:

KIVA TUTUSTUA!

YSTÄVÄKIRJA

Nimi:

Syntymäpäiväni: päivä kuukausi vuosi

Olen -vuotias

Olen asunut Suomessa

Minun lempi

väri:

ruoka:

eläin:

juoma:

kirja:

musiikki:

vuodenaika:

juhla:

paikka:

Pidän:

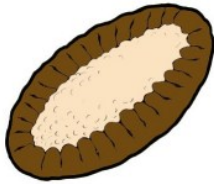

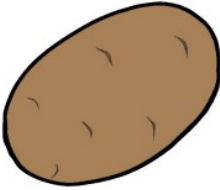

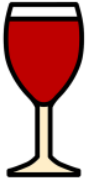

En pidä:

Kielet, joita puhun:

Perheeseeni kuuluu:

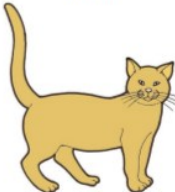

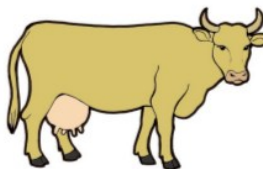
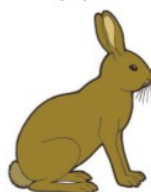

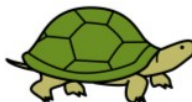
KIVA TUTUSTUA!

6

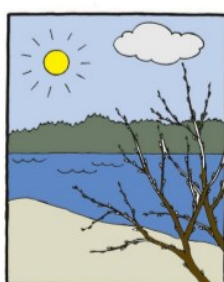
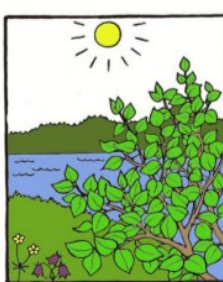
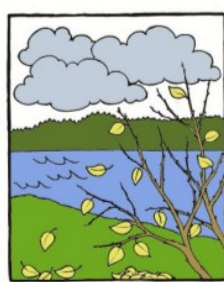
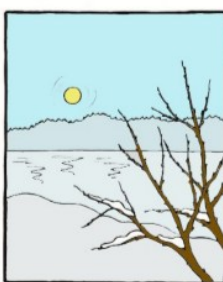
<p>karjalanpiirakka</p> 	<p>spagetti ja kastike</p> 	<p>ruisleipä</p> 	<p>salaatti</p>
<p>keitto</p> 	<p>perunamuusi ja kalapuihot</p> 	<p>kana</p> 	<p>riisi</p>
<p>makaronilaatikko</p> 	<p>peruna</p> 	<p>pihvi</p> 	<p>kala</p>
<p>maito</p> 	<p>vesi</p> 	<p>mehu</p> 	<p>tee</p>
<p>kahvi</p> 	<p>kaakao</p> 	<p>limsa</p> 	<p>kivennäisvesi</p>
<p>viini</p> 	<p>piimä</p> 	<p>glögi</p> 	<p>pirtelö</p>

7

8

<p>koira</p> 	<p>kissa</p> 	<p>hevonen</p> 	<p>lintu</p>
<p>marsu</p> 	<p>aasi</p> 	<p>käärme</p> 	<p>lehmä</p>
<p>pupu</p> 	<p>karhu</p> 	<p>orava</p> 	<p>kilpikonna</p>

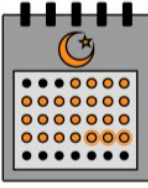

9

<p>kevät</p> 	<p>kesä</p>
<p>syksy</p> 	<p>talvi</p>

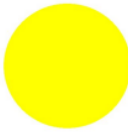

10

<p>äiti</p> 	<p>isä</p> 	<p>lapsi</p> 	<p>lapsi</p>
<p>isoäiti</p> 	<p>isoisä</p> 	<p>sisko</p> 	<p>veli</p>
<p>kotieläin</p> 	<p>vauva</p> 		

11

<p>uusi vuosi</p> 	<p>ystävänpäivä</p> 	<p>pääsiäinen</p> 	<p>Ramadan</p>
<p>juhannus</p> 	<p>itsenäisyyspäivä</p> 	<p>joulu</p> 	<p>syntymäpäivä</p>
<p>häät</p> 	<p>hautajaiset</p> 	<p>ristiäiset</p> 	<p>äitienpäivä</p>

12

sininen 	punainen 	keltainen 	vihreä
oranssi 	violetti 	musta 	valkoinen
vaaleanpunainen 	ruskea 	harmaa 	turkoosi

13

Arkiaskareet-bingo

Tarvikkeet:

- tulostettuna osallistujille bingo-laput (s. 15)
- kyniä

1. Ennen bingoa ohjaaja käy osallistujien kanssa erilaisia aikamääreitä läpi, kuten "tänään", "huomenna" ja "eilen".
2. Jokaiselle osallistujalle jaetaan bingoruudukko, joka sisältää erilaisia arkiaskareita.
3. Osallistujat liikkuvat ympäri tilaa ja kohtaavat toisiaan.
4. Kohdatessaan toisen henkilön he kysyvät bingoruudukkoon liittyvän kysymyksen, esimerkiksi: "Oletko matkustanut junalla eilen?"
5. Jos vastaaja on tehnyt kysytyn asian (esimerkiksi matkustanut junalla eilen), hän saa merkitä ruksin itselleen kyseiseen kohtaan ruudukossaan.
6. Kun kysyjä on saanut vastauksen ja vastaaja merkinnyt ruudukon, roolit vaihtuvat. Nyt vastaaja esittää oman kysymyksensä kysyjälle.
7. Osallistujat jatkavat liikkumista ja kysyvät eri kysymyksiä seuraavilta henkilöiltä.
8. Kun joku saa pysty-, vaaka- tai vinorivin valmiiksi, hän huutaa: Bingo!
9. Peli jatkuu niin pitkään, kuin halutaan.

14

Kerro kuvasta/tilasta

Tarvikkeet:

- halutessaan tulostettuna voi olla kuva jostakin huoneesta tai jokin huonekuva haluamastaan kirjasta

1. Näytetään osallistujille kuvaa, missä tehdään erilaisia arkiaskareita kotona.
2. Jokainen saa vuorollaan kertoa yhden asian, mitä kuvassa tapahtuu.

HUOM! Tehtävä voidaan tehdä myös hyödyntäen tilaa, jossa ollaan. Esimerkiksi: pöydällä on kukka, sohvalla on pallo, ulkona sataa lunta, lamppu on rikki.

17

Yhdistä kuva ja sana (päiväkoti)

Tarvikkeet:

- tulostettuina ja leikattuina päiväkotiin ja pukeutumiseen liittyvät kuvat ja sanat (s. 19-20)

1. Mietitään yhdessä, mikä sana ja mikä kuva muodostavat keskenään parin.

18

19

kumisaappaat	pipa	talvitakki
sisätossut	kauluri	lapaset
sadevaatteet	paita	sisähousut
haalarit	ulkohousut	toppahousut

20

Yhdistä kuva ja sana

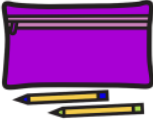

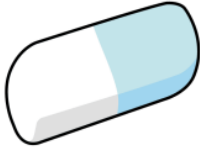

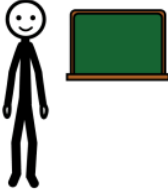

(koulu)

Tarvikkeet:

- tulostettuina ja leikattuina kouluun liittyvät kuvat ja sanat (s. 22-23)

1. Mietitään yhdessä, mikä sana ja mikä kuva muodostavat keskenään parin.

21

22

luokkahuone	koe	lukujärjestys
teroitin	opettaja	koulukirjat
pyyhekumi	vihko	viivoitin
kynä	penaali	reppu

23

Päivärytmi

Tarvikkeet:

- tulostettuna kellonaika- ja toimintakuvat (s. 25)
- kyniä

1. Tarkoituksena on yhdistää kellonaika oikeaan päiväkodin toimintaan.
2. Lopuksi käydään yhdessä oikea järjestys läpi. (s. 26)

24

Yhdistä viivalla kellonaika oikeaan päiväkodin arjen toimintaan:

8:00-8:30
8:30-11:00
11:00-12:00
12:00-14:00
14:00-15:00
15:00-17:00

PÄIVÄLEPO
VÄLIPALA
AAMUPALA
VAPAATA LEIKKIÄ /ULKOILUA
OHJATTU TOIMINTA /LEIKKI/ULKOILU
LOUNAS

25

Oikeat vastaukset:

8:00-8:30
8:30-11:00
11:00-12:00
12:00-14:00
14:00-15:00
15:00-17:00

PÄIVÄLEPO
VÄLIPALA
AAMUPALA
VAPAATA LEIKKIÄ /ULKOILUA
OHJATTU TOIMINTA /LEIKKI/ULKOILU
LOUNAS

26

Perhe

27

Pullonpyöritys

Tarvikkeet:

- pyörítettävä pullo
- tulostettuna ja leikattuna kysymyslaput (s. 29)
- halutessaan astia, johon kysymyslaput voi laittaa

1. Asettukaa piiriin ja laittakaa pullo keskellenne.
2. Ensimmäinen pelaaja pyörittää pulloa ja ottaa kysymyslapun.
3. Se, keneen pullo osoittaa, vastaa kysymykseen. Halutessaan vastaajalle voi esittää myös jatkokysymyksiä
4. Henkilö, joka vastasi kysymykseen pyörittää seuraavaksi pulloa, ja kysyy pullon osoittamalta henkilöltä uuden kysymyksen.
5. Peli jatkuu samalla tavalla niin pitkään kuin halutaan.

HUOM! Halutessaan kysymyksen vastaajalle voi esittää jatkokysymyksiä.
Kysymyslappujen loppuessa voi keksiä lisää kysymyksiä.

28

Onko sinulla lapsia?	Minkä ikäinen lapsesi on?	Onko lapsesi päiväkodissa tai koulussa?	Oletko naimisissa?	Missä äitisi asuu?
Onko sinulla veljeä?	Onko sinulla siskoa?	Kuinka monta serkkua sinulla on?	Missä maassa vanhempasi asuvat?	Missä isovanhempasi asuvat?
Onko sinulla tätiä?	Onko sinulla enoa tai setää?	Mitä työtä isäsi tekee?	Mitä työtä äitisi tekee?	Mikä on lapsesi lempiruoka?
Mitkä ovat lapsesi nimet?	Kuinka usein näet vanhempiasi?	Onko vanhempasi yli 60-vuotiaita?	Tykkääkö lapsesi käydä päiväkodissa?	Mikä on lapsesi lempiaine koulussa?
Mitä kotitöitä puolisoosi tekee?	Mitä työtä puolisoosi tekee?	Mikä on puolisoosi nimi?	Kuinka vanha olet?	Mitä tykkäät tehdä perheesi kanssa?
Mitä lapsesi tykkäävät tehdä?	Keiden kanssa asut?	Asuuko sukulaisesi kaukana?	Kuinka kauan olet asunut Suomessa?	Miten sana "perhe" sanotaan omalla äidinkielelläsi?

29

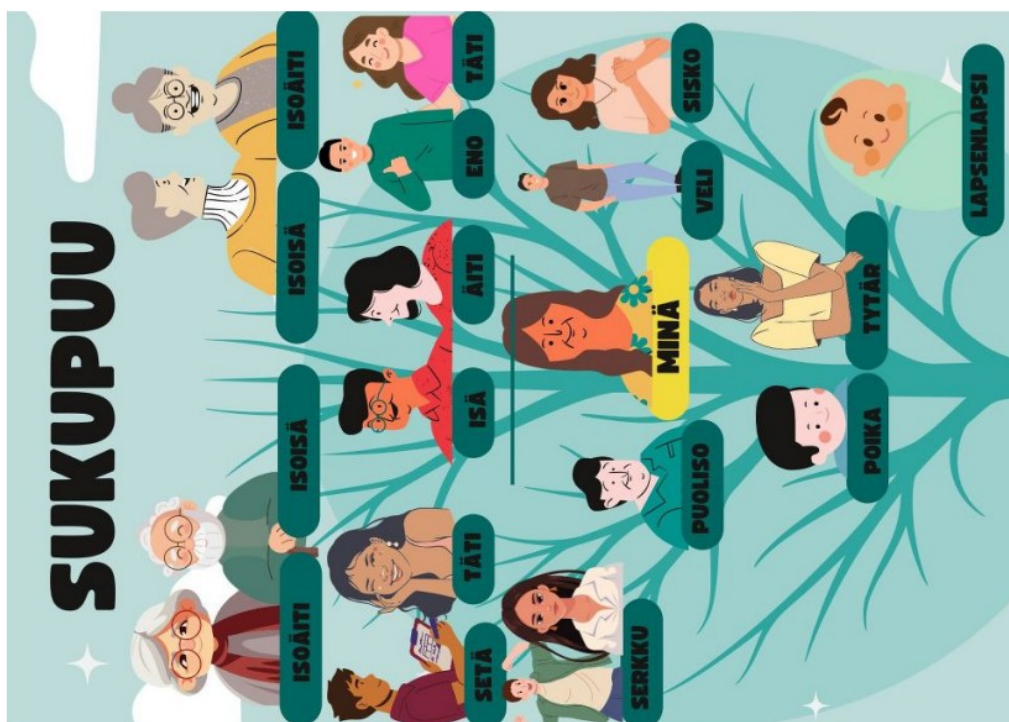
Sukupuu

Tarvikkeet:

- tulostettuna malliesimerkki sukupuusta ja osallistujille tyhjät sukupuu-paperit (s. 31-32)
- kyniä

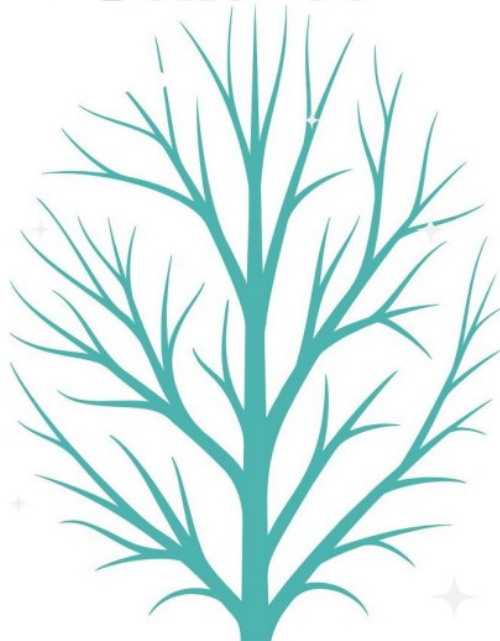
1. Käydään ensiksi yhdessä läpi esimerkki-sukupuu ja nimetään eri perheenjäseniä.
2. Osallistujat saavat seuraavaksi tehdä oman sukupuunsa.
3. Lopuksi sukupuut voidaan esitellä muille.

30

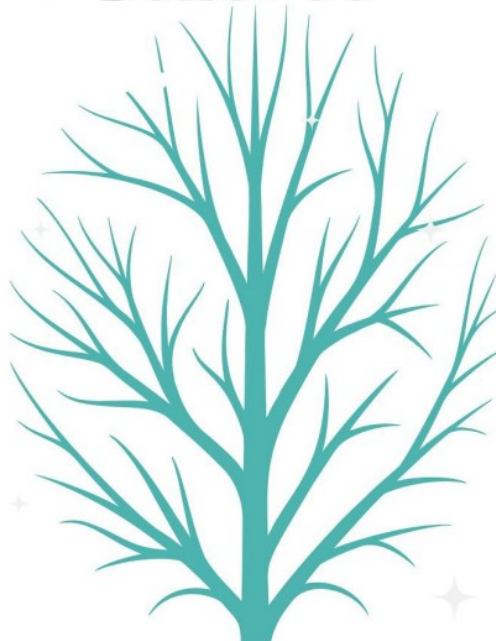

31

SUKUPUU

SUKUPUU

32

33

Vuodenajat-peli

Tarvikkeet:

- tulostettuna vuodenaikapelilauta (s. 35 (helpompi) tai s. 36)
- tarvittaessa tulostettuna vuodenajat-apupaperi (s. 37)
- noppa
- pelinappulat

1. Jokainen pelaaja heittää noppaa vuorollaan ja siirtää pelinappulaansa nopan osoittaman lukumäärän verran pelilaudalla.
2. Pelaaja pysähtyy siihen ruutuun, johon hänen nappulansa päättyy.
3. Jos ruudussa on kysymys, pelaaja vastaa siihen. Jos ruudussa on kuva, pelaaja miettii, mihin vuodenaikaan kuva liittyy.
4. Jos pelaaja ei muista vuodenaikojen nimiä, hän voi käyttää vuodenaikakuvapaperia apunaan.
5. Vuoro siirtyy seuraavalle pelaajalle, ja peli jatkuu samalla tavalla.
6. Peliä voi pelata ilman kilpailua, tai voittaja voidaan määrittää esimerkiksi sen mukaan, kuka pääsee ensimmäisenä maaliin.

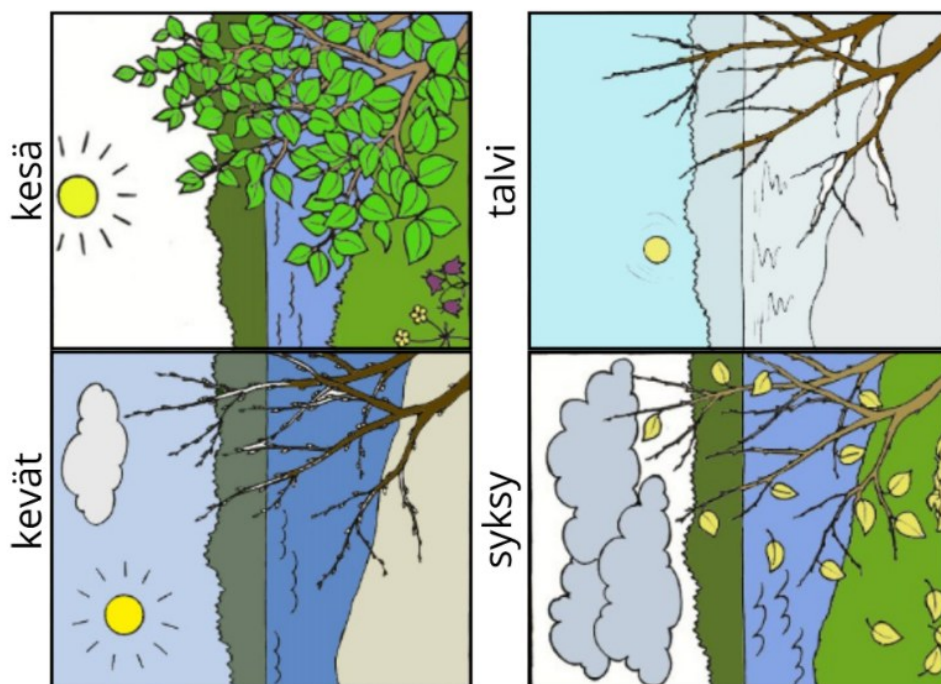
34

LÄHTÖ				
 hiihtää →	Milloin kelloja siirretään?	Mitä tykkäät tehdä vesisateella?	 kesärenkaiden vaihto	Milloin on talviloma?
 syödä mansikoita	Mitä tykkäät tehdä kesällä?	 lumen sulaminen	Kerro jokin talveen liittyvä väri. ←	 syödä jäätelöä
Mikä piristää sinua syksyllä, kun on harmaata? →	 ottaa aurinkoa	 ruska	 lumisade	linnut muuttavat etelään ↓
 vesisade	Mitä kaikkea lumesta voi tehdä?	 heijastin	 kerätä kukkia ←	Mitä sinusta tuntuu kevätauringon lämmittäessä? ↓
Oletko koskaan ollut kevätjuhlassa? →	 haravoida	 pukeutua lämpimästi	Mikä on paras juoma kesällä?	 laskea mäkeä
LOPPU				

35

LÄHTÖ				
↓ 	→ Milloin kelloja siirretään?	Mitä tykkäät tehdä vesisateella?		Milloin on talviloma?
	Mitä tykkäät tehdä kesällä?		Kerro jokin talveen liittyvä väri. ←	↓
↓ Mikä piristää sinua syksyllä, kun on harmaata? →				↓ linnut muuttavat etelään ↓
 vesisade	Mitä kaikkea lumesta voi tehdä?		 kerätä kukkia ←	↓ Mitä sinusta tuntuu kevätauringon lämmittäessä? ↓
↓ Oletko koskaan ollut kevätjuhlassa? →			Mikä on paras juoma kesällä?	
LOPPU				

36

37

Kuvan yhdistäminen oikeaan vuodenaikaan

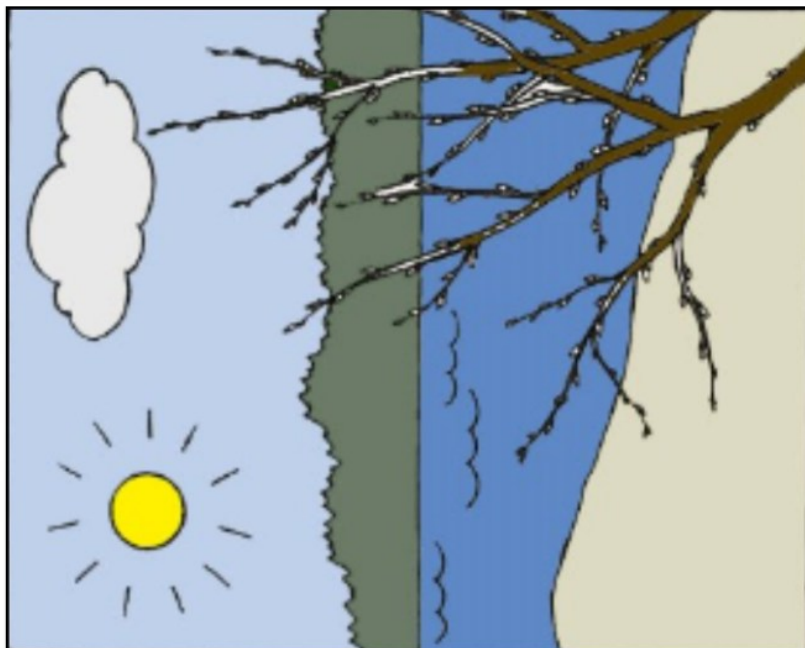
Tarvikkeet:

- tulostettuna vuodenaikakuvat ja vuodenaikoihin liittyvät kuvat (s. 39-46)

1. Aseta isot vuodenaikakuvat ja pienemmät vuodenaikoihin liittyvät kuvat lattialle/pöydälle niin, että ne näkyvät kaikille.
2. Osallistujat saavat ottaa pienempiä kuvia ja sijoittaa niitä oikean vuodenaikakuvan päälle sen mukaan, mihin vuodenaikaan heidän mielestään kuva sopii.
3. Jatketaan, kunnes kaikki kuvat on sijoitettu. Lopuksi katsotaan yhdessä läpi, mihin kuvat on laitettu.
4. Keskustellaan, onko jokin kuva sellainen, joka voisi sopia useampaan vuodenaikaan.
5. Jos kuvia jäi sijoittamatta, mietitään yhdessä mihin vuodenaikaan ne sopisivat parhaiten ja miksi.

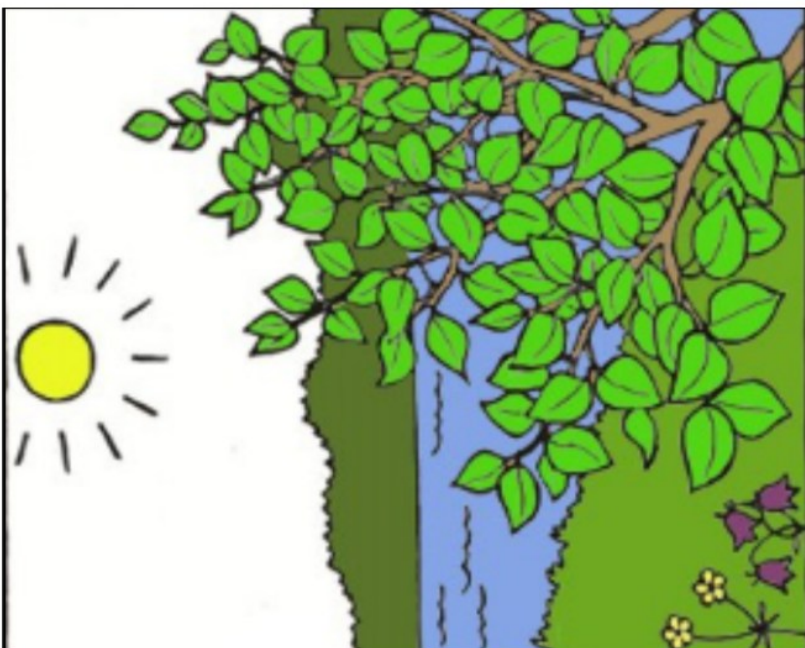
38

kevät

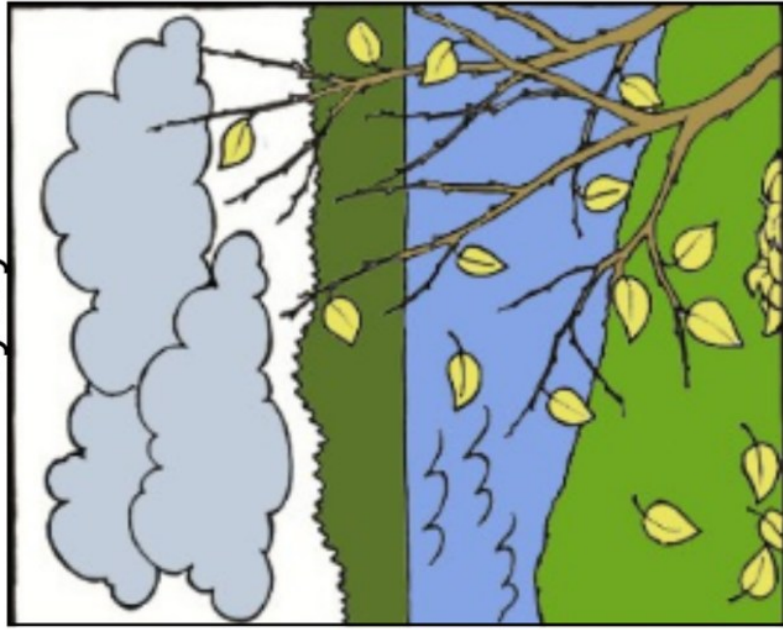
39

kesä

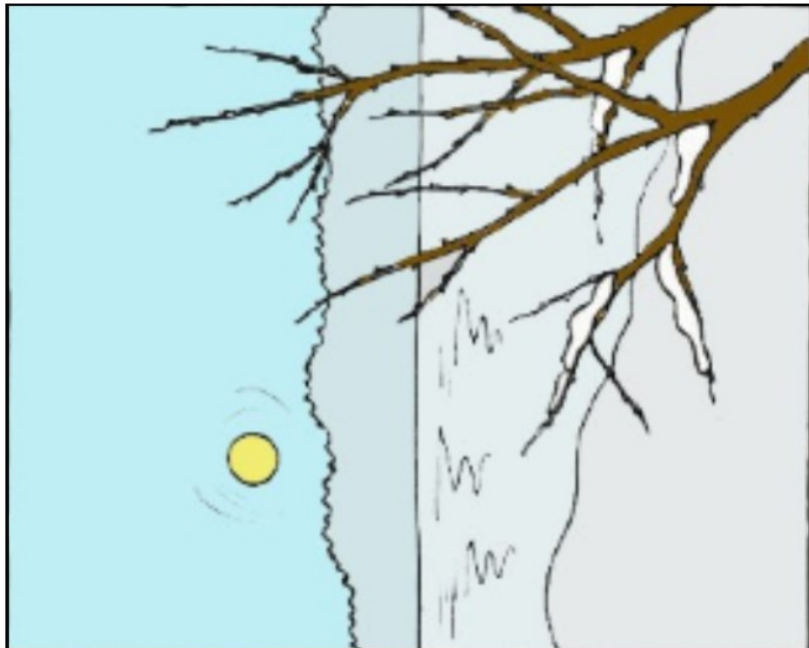
40

syksy

41

talvi

42

<p>kevät takki</p> 	<p>pajunkissa</p> 	<p>sormikkaat</p>
<p>kaulahuivi</p> 	<p>leskenlehti</p> 	<p>pipo</p>

43

<p>uimapuku</p> 	<p>shortsit</p> 	<p>sandaalit</p> 	<p>t-paita</p>
<p>bikinit</p> 	<p>uimahousut</p> 	<p>hame</p> 	<p>lippalakki</p>
<p>aurinkolasit</p> 	<p>jäätelö</p> 	<p>mansikka</p> 	<p>aurionkukka</p>

44

<p>kumisaappaat</p> 	<p>sadevaatteet</p> 	<p>hanskat</p> 	<p>kaulahuivi</p>
<p>pipo</p> 	<p>heijastin</p> 	<p>sateenvarjo</p> 	<p>sienet</p>
<p>lehdet putoavat puista</p> 	<p>poimia mustikoita</p> 	<p>ruska</p> 	<p>45</p>

<p>karvalakki</p> 	<p>rukkaset</p> 	<p>villapaita</p> 	<p>kauluri</p>
<p>kypärämyssy</p> 	<p>toppahousut</p> 	<p>toppatakki</p> 	<p>toppahaalarit</p>
<p>talvikengät</p> 	<p>luistimet</p> 	<p>sukset</p> 	<p>lumiukko</p> <p>46</p>

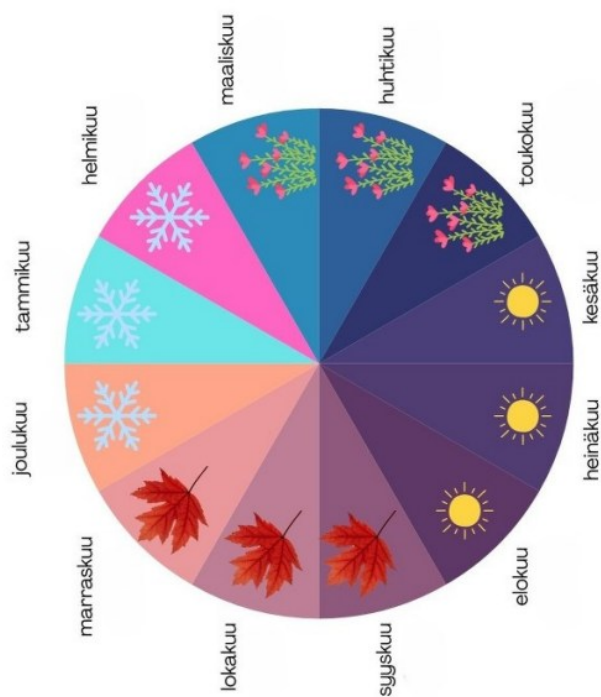
Minun vuoteni

Tarvikkeet:

- tulostettuna jokaiselle osallistujalle vuosikello (s. 48)
- kyniä

1. Jokainen kirjoittaa omaan vuosikelloonsa, mitkä kuukaudet ovat kevättä, kesää, syksyä ja talvea.
2. Kirjoittakaa vuosikelloon oikealle kohdalle itselle merkittäviä ajankohtia ja keskustelkaa niistä yhdessä. Apukysymyksinä voi käyttää esimerkiksi:
 - Milloin on sinun syntymäpäiväsi?
 - Milloin ovat lastesi (tai muiden läheistesij) syntymäpäivät?
 - Minä kuukausina koulusta on lomaa?
 - Missä kuussa sinulle tärkeitä juhlia vietetään?
 - Mikä on lempivuodenaikasi ja miksi juuri se?
 - Mitä tykkäät tehdä kesällä?
 - Miten eri vuodenaajat näkyvät eri maissa (vertaa esimerkiksi synnyinmaahasi tai matkakokemuksiisi)?

47

48

49

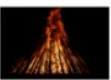

Suomalaiset juhlapyhät -peli

Tarvikkeet:

- tulostettuna juhlapyhät-pelilauta (s. 51 (helpompi) tai s. 52)
- tarvittaessa tulostettuna apupaperi suomalaisista juhlapyhistä (s. 53)
- noppa
- pelinappulat

1. Aseta pelilauta pöydälle ja tarvittaessa apupaperi suomalaisista juhlapyhistä.
2. Käy osallistujien kanssa läpi, milloin kyseiset juhlat sinä vuonna ovat.
3. Selitä, että päivämäärät voivat vaihdella vuosittain ja pelissä ei tarvitse tietää tarkkoja päivämääriä.
4. Pelilaudan ruuduissa on kuvia, jotka liittyvät juhlapyhiin.
5. Pelaajat heittävät vuorotellen noppaa ja siirtävät pelinappulaansa nopan silmäluvun mukaisesti.
6. Kun pelaaja pysähtyy ruutuun, voi pelaaja miettiä ensin yksin ja sitten ryhmä yhdessä: Mihin juhlaan kyseinen kuva liittyy ja miksi tämä kuva on tärkeä juuri siinä juhlassa?
7. Jos kuva liittyy useampaan eri juhlaan, voidaan keskustella, miten juhlia voi viettää eri tavoin.
8. Peliä voi pelata ilman kilpailua tai esimerkiksi niin, että oikeasta vastauksesta saa pisteen ja eniten pisteitä kerännyt voittaa.

50

	LÄHTÖ	 ilotulitus	 laskiaispulla	 juhannus- kokko
 kynttilä	 rairuoho	 sydämet	 joulupukki	 koivu
 serpentini	 Suomen lippu	 pääsiäisnoita	 joulukuusi	 hautausmaa
 munkki	 tina	 suklaa- munat	 piparkakku	 ilmapallo
 joulutorttu	 ruusut	 hernekeitto	 sädetikku	 sima
 Linnan juhlat	 tonttu	 mämmi	 vaaleanpunainen väri	 vainajien muistaminen
 kukkaseppäle	 joululahja	 pulkkamäki	LOPPU	

51

	LÄHTÖ	 ilotulitus	 laskiaispulla	 juhannus- kokko
 kynttilä	 rairuoho	 sydämet	 joulupukki	 koivu
 serpentini	 Suomen lippu	 pääsiäisnoita	 joulukuusi	 hautausmaa
 munkki	 tina	 suklaa- munat	 piparkakku	 ilmapallo
 joulutorttu	 ruusut	 hernekeitto	 sädetikku	 sima
 Linnan juhlat	 tonttu	 mämmi	 vaaleanpunainen väri	 vainajien muistaminen
 kukkaseppäle	 joululahja	 pulkkamäki	LOPPU	

52

	 UUSI VUOSI	 LOPPIAINEN	
 RUNEBERGIN PÄIVÄ	 LASKIAINEN	 YSTÄVÄN- PÄIVÄ	 KALEVALAN PÄIVÄ
 PÄÄSIÄINEN	 VAPPU	 ÄITIENPÄIVÄ	 JUHANNUS
 PYHÄINPÄIVÄ	 ISÄNPÄIVÄ	 ITSENÄISYYS- PÄIVÄ	 JOULU

53

Vuosikello juhlapyhistä

Tarvikkeet:

- tulostettuna jokaiselle osallistujalle oma vuosikello (s. 48)
- tulostettuna apupaperi suomalaisista juhlapyhistä (s. 53)
- kyniä

1. Täyttäkää yhdessä suomalaisia juhlia oikeisiin kohtiin vuosikellossa. Jokainen voi myös kirjoittaa omia huomioita tai juhlia omaan vuosikelloonsa.
2. Keskustellaan, ovatko suomalaiset juhlat tuttuja.
3. Kerrotaan lyhyesti kunkin juhlan merkityksestä ja tarkoituksesta (esimerkiksi perinteet, ruoat, tavat).
4. Keskustellaan eri kulttuurien juhlista, jokainen voi kertoa omista kokemuksistaan.
5. Pohtikaa, löytyykö juhlista yhtäläisyyksiä ja juhlitaanko joitain juhlia esimerkiksi samaan aikaan eri kulttuureissa.
6. Oman täytetyn vuosikellon voi viedä kotiin ja siitä voi tarkistaa, mitä juhlia milloinkin vietetään.

54

55

“Kerro yksi hyvä asia”

Tarvikkeet:

- ei tarvikkeita

1. Voit aloittaa antamalla aluksi esimerkin omasta elämästäsi ja miksi se oli hyvä asia.
2. Pyydä sen jälkeen jokaista osallistujaa kertomaan yksi hyvä asia viimeisen vuorokauden (tai viikon) ajalta.
3. Kysy tarkentavia kysymyksiä! (Esimerkiksi vastaus ”Söin hyvää ruokaa”, voit kysyä ”Mitä ruokaa söit? Kuka teki ruoan? Mitä mausteita siinä oli? Missä söit?”).
4. Voitte myös kerätä ja kirjoittaa asioita ylös paperille/taululle ja nostaa esille uusia sanoja.

56

Tunnetaitopeli

Tarvikkeet:

- tulostettuna pelilauta ja apupaperi tunteista (s. 58-59)
- noppa
- pelinappulat

1. Aseta pelilauta pöydälle.
2. Voitte käydä apupaperin kanssa ensin eri tunteet lävitse tai tarkastella niitä pelin edetessä.
3. Jokainen pelaaja heittää noppaa vuorollaan ja siirtää pelinappulaansa nopan osoittaman lukumäärän verran pelilaudalla.
4. Pelaaja pysähtyy siihen ruutuun, johon hänen nappulansa päättyy ja vastaa kysymykseen, joka tuossa ruudussa on.
5. Peliä voi pelata esimerkiksi siihen asti, että ensimmäinen tai kaikki pelaajat ovat päässeet maaliin.

57

LÄHTÖ	Nimeä kaksi eri tunnetta, joita olet tuntenut tänään.	Kerro hetkestä, kun olit yksinäinen.	Kerro kaksi tapaa pyytää anteeksi.
Kerro yksi tapa, joka auttaa sinua rauhoittumaan.	Mikä saa sinut surulliseksi?	Mikä on tehnyt sinut vihaiseksi?	Kerro kaksi tunnetta, joista pidät eniten.
Kerro kolme asiaa, jotka tekevät sinut iloiseksi.	Missä tilanteessa olet viimeksi ollut hämmästyntynyt?	Kerro kaksi tunnetta, joista pidät vähiten.	Kerro, miltä pelko tuntuu.
Kerro kaksi kehua itsellesi.	Milloin olit todella onnellinen?	Mistä tekemisestä innostut?	Milloin olet väsynyt?
Miltä näytät, kun olet pettynyt?	Mitä tunnet tällä hetkellä?	Kenelle puhut, kun olet surullinen?	Mitä teet, kun olet vihainen?
Mitä sinä inhoat?	Mistä tiedät, että joku on iloinen?	Mitä teet, kun sinua jännittää?	Mistä olet kiitollinen?
Milloin koet itsesi itsevarmaksi?	Miltä sinusta tuntuu, kun olet rakastunut?	Minkälaisissa tilanteissa sinä nolostut?	LOPPU

58

 pelko	 inho	 suru	 hämmennys
 väsymys	 innostus	 viha	 ilo
 epävarmuus	 jännitys	 pettymys	 ahdistus
 kiitollisuus	 nolostunut	 rakastunut	 itsevarmuus

59

Unelmakartta

Tarvikkeet:

- tyhjiä papereita/kartonkeja pohjaksi
- vanhoja lehtiä
- saksia
- liimaa
- erivärisiä kyniä

1. Jokainen tekee unelmakartan niistä asioista, joista unelmoi.
2. Omaan pohjaan voi liimata kuvia ja sanoja, kirjoittaa tai piirtää.
3. Apukysymyksiä voivat olla esimerkiksi:
 - Mitä haluat elämältä tulevaisuudessa?
 - Mitä haluaisit opiskella?
 - Mitä töitä haluaisit tehdä?
 - Missä haluaisit asua?
 - Mitä haluaisit harrastaa?
 - Minne haluaisit matkustaa?
 - Mitä asioita rakastat?
4. Kannustetaan valitsemaan asioita, jotka tekevät iloiseksi. Ne voivat olla ihan mitä tahansa!
5. Lopuksi valmiita karttoja voidaan katsella yhdessä ja nimetä asioita niistä.

60

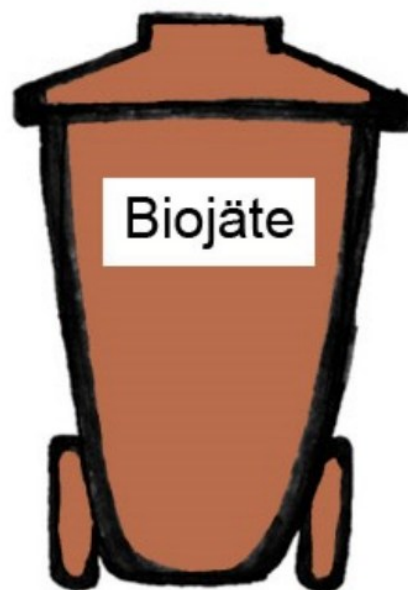

Lajittelu

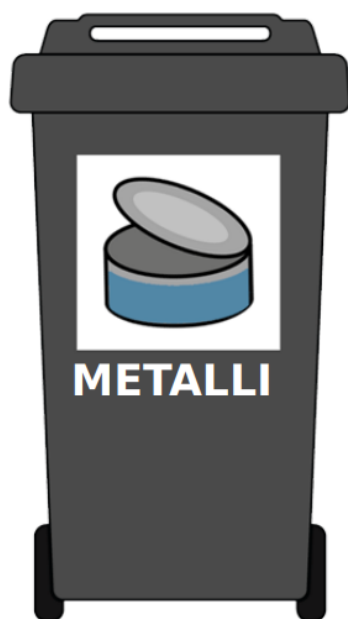
Tarvikkeet:

- tulostettuna ja leikattuna roska-astiat ja roskat (s. 63-70)

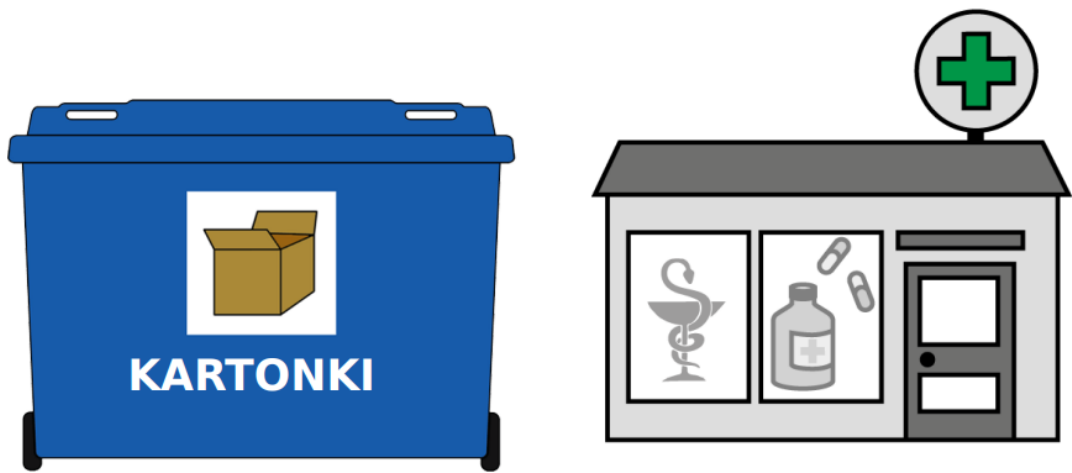
1. Roska-astiat ja roskia esittävät kuvat levitetään lattialle.
2. Mietitään yhdessä, mikä roska kuuluu mihinkin roska-astiaan.
3. Jokainen saa vuorollaan käydä viemässä yhden roskan roska-astiaan.

63

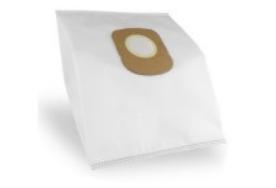

64

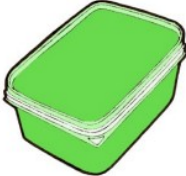

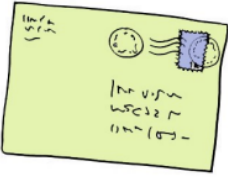
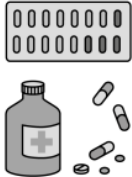

67

<p>vaippa</p> 	<p>imurin pölypussi</p> 	<p>vanupuikko</p> 	<p>sukat joissa reikiä</p>
<p>hedelmän kuoret</p> 	<p>suodatinpussi</p> 	<p>ruoan tähteet</p> 	<p>talouspaperi</p>
<p>muropaketti</p> 	<p>pahvilaatikko</p> 	<p>maitopurkki</p> 	<p>pizzalaatikko</p>

68

<p>muovipussi</p> 	<p>muovi rasiat</p> 	<p>tyhjä shampoopullo</p> 	<p>muoviset ruokapurkit</p>
<p>vauvanruokapurkki</p> 	<p>lasipurkit</p> 	<p>metalliesineet</p> 	<p>tyhjä pullo ja tölkki</p>
<p>säilyketölkki</p> 	<p>tuikkukynttilä</p> 	<p>sanomalehti</p> 	<p>piirustuspaperi</p>
<p>kirjekuori</p> 	<p>lääkkeet</p> 	<p>paristot</p> 	<p>lamppu</p>
			<p>70</p>

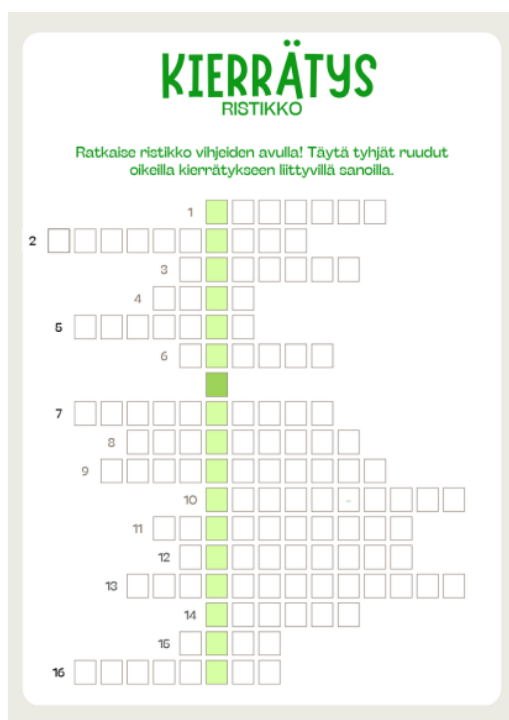
Ristikko

Tarvikkeet:

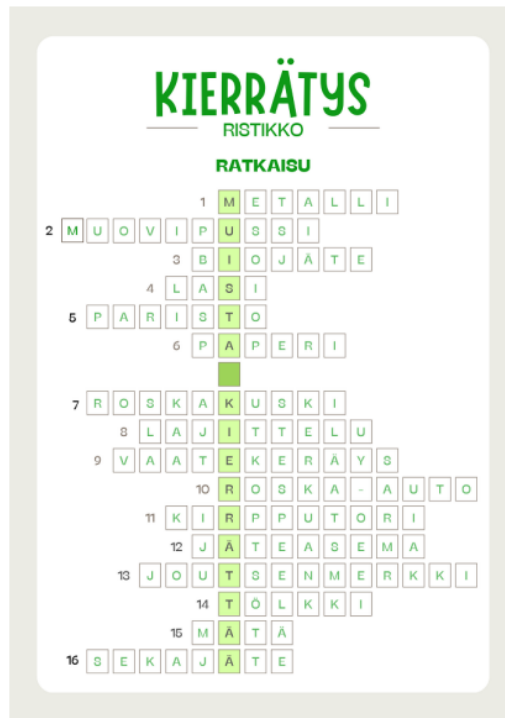
- tulostettuna kaikille ristikot ja vinkit (s. 72)

1. Jokainen osallistuja saa kierrätys aiheisen ristikon ja saa rauhassa itsekseen täyttää ristikkoo.
2. Lopuksi keskustellaan sanat läpi ja katsotaan yhdessä lopullinen ratkaisu. (s. 73)

71

72

73

Lopuksi

Toivottavasti tämä materiaalipaketti rikastutti oppimishetkiänne ja teillä oli mukavaa tehtäviä tehdessänne. Toivomme, että opit ja oivalsit uusia asioita materiaalipakettia hyödyntäessäsä.

Seuraavalta sivulta löydät käyttämämme lähteet. Jos haluat perehtyä aiheeseen syvemmin, löydät myös toiminnallisia tehtäviä ja muita mielenkiintoisia materiaaleja näistä lähteistä. Olemme saaneet paljon inspiraatiota juuri näistä, ja toivomme, että ne tarjoavat myös sinulle uusia näkökulmia ja ideoita omaan työskentelyysi tai jatkokehittämiseen.

74

LÄHTEET

Aarnos, R., Nylund-Oravala, A., Pajanen, U., & Polo, T. (2024). *Alku: Suomea aikuisten maahanmuuttajien perusopetukseen. 1* (1 p.). Finn Lectura.

Kuparinen, K., & Tapaninen, T. (2015). *Oma suomi: Suomea aikuisille. 1* (1 p.). Otava.

Piikki, A., Välkesalmi, M., & Matilainen, I. (2016). *Helppoa suomea*. Opetushallitus.

Suomen kieli sanoo tervetuloa. (i.a.). *Toisto-materiaali*. Saatavilla 5.2.2025 <https://suomenkielisanootervetuloa.fi/materiaalit-1/>

Uusitalo, E., & Laakso-Pitkäkoski, H. (2024). *Tuhti S2-materiaalipaketti: Kommunikatiivisia harjoituksia alkeistasolle*. Santalahti.

Viitottu Rakkaus. (i.a.). *Koti*. Saatavilla 4.2.2025 <https://viitotturakkaus.fi/>

Materiaalipaketissa käytettyjen kuvien lähteet:

Canva-suunnitteluohjelma, <https://www.canva.com/>

Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen, Sergio Palao / ARASAAC ja Sclera

Pixabay kuvapankki, <https://pixabay.com/fi/>